

AMERIŠKA MESTA IN OKRAJI V FINANČNIH POLOMNIH

UPROPAŠČENO GOSPODARSTVO JE POSLEDICA KORUPCIJE IN TATVIN

Milwaukee edina izjema.—Razkrita podkupovanja in kraje. Javni nameščenci delajo že mesece brez plače

V času, ko bi morala biti ameriška mesta pripravljena nuditi prebivalstvu v potrebi čimveč pomoči, so sama potrebna — pomoči. V času "prosperitete" in še prej so se čezmerno zadolžila, tako da dohodki niso več pokrivali tekočih izdatkov in obresti, kaj se da bi se moglo kaj odplačevati na glavnico. To stanje so zdravili z višanjem davkov, dokler ni prišel krah, ki je zadel nekatere občine tako občutno, da so v "konkurzu", ene pa dolgujejo že milijone dolarjev svojim delavcem na plačah.

Philadelphia, ki ima že vrsto let korupcijo upravo z republikansko označbo, je na pragu bankrotiranja. Bankirji so ji odrekli kredite in v kolikor nujno še pomoč, torej to le pod svojimi pogoji.

Isto velja za Chicago, kjer so mnogi davki neiztirjani. Sploh je ves davčni sistem v čikaškem okraju zagazil v veliko konfuznost, iz katere ga vlečejo sebični politiki obeh strank, župan mesta, okrajni odbor, guverner države in legislatura, za vodnike pa se jim ponujajo velebankirji.

V Chicago so učitelje, učitelji in drugo osebje, vposlano v šolah, brez plače že od meseca aprila. Vsega skupaj so jo v devetih mesecih prejeli le za pet tednov dela. Občina dolguje samo šolskemu osebju nad enainvajset milijonov dolarjev na zaostalih plačah, kar je škandal, a ljudstvo se ne vznemirja dosti, ker se je pač sprijaznilo s koruptnim gospodarstvom v upravi mesta kot z zlom, ki ga ni mogoče odpraviti.

Dalje dolguje čikaška občina in okraj Cook milijone dolarjev na zaostalih plačah mestnim delavcem, osebju v okrajni bolnišnici itd. Za krizo zvrčajo krivdo drug na drugega, prava krivda pa je v koruptni, tatinski administraciji, ki je praznila blagajne.

Medtem, ko ima milwauška občina milijone prebitka, ima čikaška vsekrižem ogromno dolga, istakoko Philadelphia, Los Angeles, New York itd.

V Los Angelesu so 23. decembra potekali bondi (posojila) trem posebnim upravam, a v blagajni ni denarja in so zapadli. Philadelphia dolguje nad 600 milijonov dolarjev in Chicago še mnogo več.

Vsa ta mesta si hočejo pomagati iz zagate z večanjem davkov. Posestniki v Philadelphiji so priredili proti povišanju

demonstracijo, katere se je udeležilo 15.000 ljudi. Tudi v Chicago so se organizirali. Posledica je, da bo iskala oblast nove virov v indirektnih davkih.

Kam so šli milijoni, katere je plačalo ljudstvo v mesecih in okrajne blagajne? Sodna preiskava uprave takozvanega "sanitarnega" distrikta v Chicago je dognala krajo na debelo. Milijone in milijone je šlo grafitarjem in žepu. Isto se je dogajalo v upravi mest Chicago, New York in Philadelphia.

Ljudstvo, ki vse to resignirano opazuje, bi lahko vedelo, da je izhod iz gnojnice grafta mogoče le, ako se posluži istega načina, kakor so se ga volilci v Milwaukeeju. Vzrok, da ne ve, pa je v tem, da se poslužuje za svojo duševno hrano edino kapitalističnega časopisa, nad katerim bde veliki privatni interesi, ki se socialistične administracije boje prav tako kakor mali in veliki graftarji v političnih uradih.

Gniloba v upravnih ameriških mestih kriči po očistitvi. Republikanci in demokratje so zavozili ne le gospodarstvo Unije in posameznih držav, nego skoro vseh občin in okrajev. Radi tega zla stradajo milijoni brezposelnih in njihove družine toliko bolj. Republikanci in demokratje sami dajejo s svojo tatinsko "politiko" ljudstvu najboljše dokaz, da se bremena ne bo rešilo drugače kot z oklepnitvijo socialistične stranke.

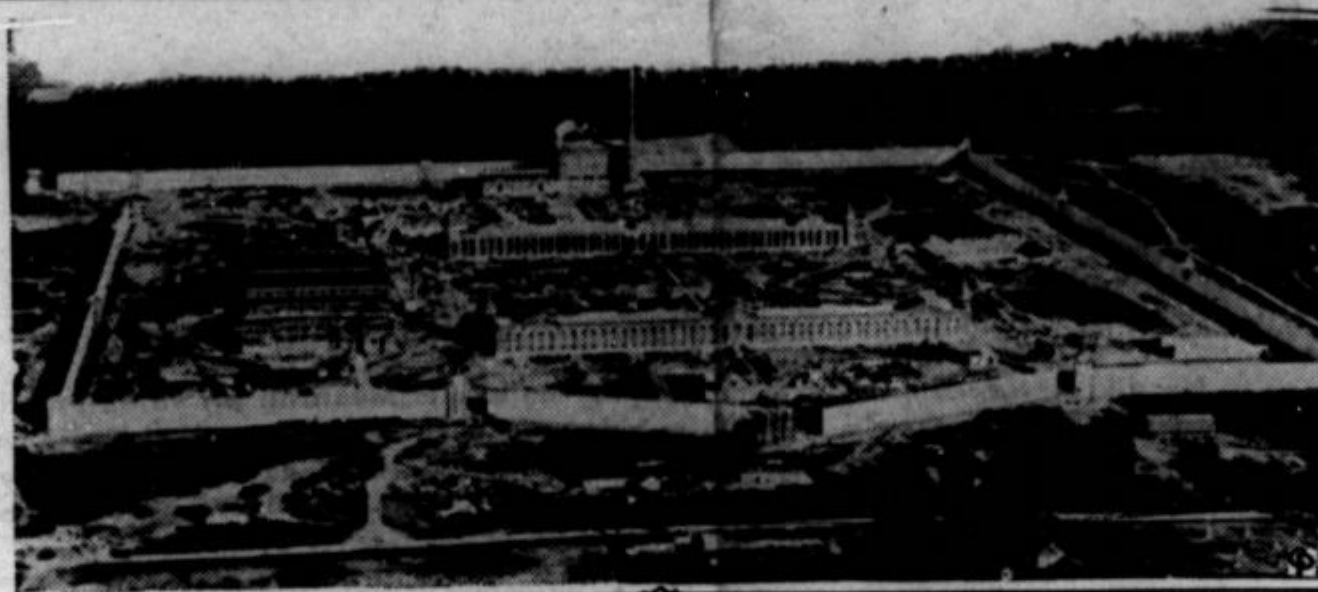
Obrat v ruski industriji

Ruska industrija še ne pozna depresije, pač pa ji manjka tehnično izvežbanega osebja. V letu 1932 jih mislijo najeti več tisoč v inozemstvu, ki bodo učili ruske delavce operirati stroje in izvrševati razna mehnična dela.

V KATOLIŠKI MEHIKI SMATRAJO, DA IMAJO PREVEČ KATOLICIZMA

Mehiko je katoliška dežela, v kateri je bila duhovščina skozi dolgo dobo vse-mogočna oblast. To je minulo. Svobodomiselni, liberalni in socialistični misleči krogi vodijo v Mehiki ne le gospodarsko nego tudi duhovno revolucijo. Po revoluciji, ki je strmoglavila despotizem in moč cerkve, se vlada trudi dvigniti šolstvo in ob enem ovira z raznimi restrikcijami cerkev, da varuje ljudstvo v njenih mrežah. Skozi leto 1931 je uveljavljala v raznih delih republike dekrete, ki določajo, da sme službovati en katoliški duhovnik le na vsakih toliko in toliko prebivalcev. V distriktu mehiškega glavnega mesta sme izvrševati službo le en katoliški duhovnik na vsakih 50.000 prebivalcev. Ako bi bila taka določba v veljavi npr. v Clevelandu, bi izgubili službo vsi slovenski in hrvaški duhovniki razen enega.

Nova newyorška jetnišnica stane \$12,000 000

Država New York je zgradila blizu Attice novo jetnišnico, ki jo vidite na tej sliki. Stane okrog \$12,000,000. V njo bodo preseljeni jetniki iz starih zaporov, ki so postali tesni radi večanja števila zaprtih kriminalcev. Ako bi poslali v zapor še velike tatove in graftarje, bi tudi ta ječa postala v enem dnevu premajhna. Samo politični uradniki mesta New York, katerim zdaj posebna komisija odkriva grehe, bi jo lahko napolnili.

PAPEŽ POZIVA NA ZDRUŽENJE VSEH KRŠČANSKIH VER

Enciklika "Lux Veritatis" (Luč resnice) kliče protestante in pravoslavne pod vatikansko okrilje.

Papež se še vedno smatra nezmotljivim, dogma o brezmadežnem spočetju Marije mora ostati verska resnica in papež je vidni poglavar božjega kraljestva na zemlji — to so eni izmed ugotovitev, katere navaja enciklika "Lux Veritatis" (luč resnice), katero je papež objavil 26. decembra in jo naslovlil vsem pravovernim in ločenim skupinam svete matere cerkve. V tej encikliki kliče protestantske in pravoslavne sekte, da naj se povrnejo v naročje rimske cerkve.

Enciklika je važna le v toliko, v kolikor poziva krščanske sekte na združenje. Papež navaja v nji grešnost sedanjega sveta ter vsesplošno pokvarjenost. Za rešitev iz greha in za pot v poboljšanje človeštva pa je posebno za krščanska ljudstva potrebno, da se povrnejo k Kimu.

Razni protestantovski duhovniki v Zed. državah, Angliji in Nemčiji so apel komentirali največ z odklanjanjem vabila. Eni so rekli, da bo združenje mogoče le, ako papež neha govoriti o svoji nezmotljivosti in svojem božanstvu ter začne smatrati druge krščanske vere enakovrednim. Novih sledbenikov mu ta enciklika ni prinesla.

Dvanajst profesorjev odklonilo lojalnost fašizmu

Ena novjših naredb fašistične vlade določa, da mora vsak profesor v kateremkoli učnem zavodu ali univerzi v Italiji prisesti zvestobo fašizmu in Mussoliniju. Dvanajst znanih italijanskih učenjakov, ki so profesorji na univerzah, je to ponizanje z zgražanjem odklonilo neglede na posledice, ki jih lahko zadenejo. Vsi so ob službe.

Delavski listi

Marsikak list, ki je pri vsakih volitvah prodajal svoje kolone demokratom ali republikancem, zdaj apelira za podporo na delavce kot "delavski list".

Ogrska ne more več zmagovati bremena

Ogrska mora odplačevati zunanjim upnikom na dolg in obresti od 50 do 55 milijonov dolarjev na leto. Radi nizkih cen žitu in splošne depresije ter slabega gospodarstva te vsote več ne zmore, zato je proglasila "moratorium", kar znači, da upniki ne dobe ničesar toliko in toliko časa. Ako bodo po končanem obroku kaj dobili, je uganka, kajti dežel v Evropi se oprijemlje bolj in bolj tendence, da je treba vse dolgove brisati in se zadolževati zopet od kraja. Ogrska je prvotno nameravala proglasiti bankrot, kar pa so ji mednarodni bankirji odsvetovali. Zato je obveznosti odločila, čemur pravijo "moratorium".

Klub J. S. Z. v West Parku obnovljen

Z obnovitvijo kluba št. 6 ima JSZ. v Clevelandu zdaj štiri klube. V West Parku je bil klub obnovljen 23. decembra na sestanku, ki sta ga aranžirala sodruga Louis Zorko, tajnik ohijske Konference, in Anton Vičič, potovalni agitator "Proletarca" ter JSZ. s sodelovanjem lokalnih somišljenikov. S. Vičič je dobil podpise od 18 somišljenikov, ki so obljubili pristopiti, toda ker se je sestanek vršil na neprikladen večer, niso bili vsi prisotni. Razprave so bile stvarne in klub ima vse pogoje, da se razvije v močno in aktivno postojanko, poroča S. Vičič. V odboru so delovni člani. Math Bizjak je tajnik-blagajnik, Paul Slabe zapisnikar, in Joseph Senkar organizator. Anton Boh in sodružica Bizjak sta v nadzornem odboru. Seje se bodo začasno vršile vsako prvo soboto v mesecu pri Math Bizjaku, 1301 Crossburn Ave.

Priseljevanje v Zed. države in deportacije

V prvih 6. mesecih l. 1931 je bilo pripuščanih v Zed. države 42,236 tujcev. V prošlem fiskalnem letu, končano 30. junija, jih je bilo 18,000 deportiranih, več tisoč izmed njih, ki so bili določeni za deportacijo, pa so dobili posebno dovoljenje, da smejo oditi prostovoljno.

MORJE NEVEDNOSTI

Delavci, ki so apert letos glasovali za kapitalistične kandidate, so ob enem glasovali za nadaljevanje krize.

KOLIKO PLAČAJO DELAVCI V FONDE ZA BREZPOSELNE

Vse pomožne akcije pritiskajo na delavstvo, da naj prispeva največji del v pomoč nezaposlenim.

Kapitalisti hočejo kredit v zbiranju prispevkov v pomožne fonde za podpiranje brezposelnih, toda kar oni v resnici prispevajo je malenkost v primeri s kontribucijami delavcev.

Za primeru lahko vzamemo akcijo, ki jo vodi v Chicago guvernerjev Joint Emergency Relief. Zbral je okrog 10 milijonov dolarjev. Od tega so prispevali ali pa obljubili prispevati posamezniki 33 odstotkov, trgovske in industrijske kompanije 35 odstotkov, 30 odstotkov pa so dali delavci, katerim kompanije odtrgavajo določeni delež od plač. To, kar je v drugi rubriki označeno kot prispevek kompanij, je v marsikaterem slučaju v resnici prispevek delavcev, katerim pa ravnateljstvo iz svojih bizniških razlogov ne da priznanja. In končno, direktno in indirektno prispevajo vseh 100 odstotkov — ali vseh deset milijonov, delavci, ker so oni tisti, ki so spravili skupaj bogastva, ne pa lastniki, ki so le trojti v družbi.

Dve leti zapora, ker je po neveril tisočak

Claire Auburn Young, ki je bil bančni uradnik v Fort Wayne-u, Ind., je poveril tisočak. Obsojen je bil na dve leti zapora. Je nerodno postopal, pa je prišel navskriž s postavo. Če bi si bil ustanovil banko in si od nje "izposodil" par stotisočakov na nič in jo potem upropastil, bi se mu ne zgodilo drugega kakor zagovarjati bi se moral pred kako preiskovalno komisijo.

Prebivalstvo Francije

Zadnje ljudsko štetje v Franciji izkazuje 41,834,923 prebivalcev, ali 1,091,076 več kakor pred petimi leti. V pariškem okraju so našli 4,933,855 ljudi, med njimi 459,498 tujcev.

Bančni polomi novembra

Novembra 1931 je propadlo v Zed. državah 133 bank, katere so imele 70,371,000 obveznosti.

PREMOGARJI V W. VA. DELUJEJO ZA ZDRUŽENJE UNIJE S S. P.

V West Virginiji je že več tednov v teku agitacija za ustanovitev Labor stranke in v ta namen se bo vršila meseca januarja konvencija, na kateri bo najjačja organizacija West Virginia Mine Workers unija s svojimi 18,000 člani. Vsaj imela jih je toliko tekom prošle stavke in je še vedno jaka unija rudarjev. Vprašanje pred konvencijo bo, ali naj se ustanovi samostojna Labor Party, ali pa naj se umije, ki so za samostojno politično akcijo, združijo s socialistično stranko v celoti. Na zborovanje je povabljen Norman Thomas, ki bo argumentiral v prilogi socializma. Ker so socialisti med rudarji v W. Va. precej aktivni, je pričakovati, da se konvencija v celoti izreče za združenje zastopanih unij s socializmom.

Ljudstvo v Oklahomi nasedlo kapitalistični propagandi

Governer države Oklahoma W. H. Murray je dal na splošno glasovanje predloga, ki določa povečanje davka na dohodke korporacij in bogatinov, dalje za podpiranje gotovih velikih zemljišč in za proste knjige v šolah. Vse so propadle. Ljudstvo je glasovalo večino proti iz razloga, ker ga je premetila propaganda privatnih interesov. Trdili so, da se bo vsa industrija izselila iz Oklahome, če bodo iniciativne predloge sprejete, pa so se zbalji za delo. Sličen argument so kapitalisti rabili in ga še rabijo v Wisconsinu.

Vojni dolgovi Zed. državam

Dvajset evropskih in drugih držav dolguje Zed. državam \$11,598,501,461. To je bilo stanje dolga meseca decembra 1931. Dozdaj so vrnila \$2,672,580,897.

TVOJ LIST.

Delavec ali kdorkoli, ki hoče razumeti delavsko gibanje, mora čitati socialistične liste.

DOHODKE, KI BI ŠLI LAHKO VLADI ŽRE KORUPCIJA

V Zed. državah gre davek od alkoholnih pijač raketirjem, v Kanadi ga spravlja vsega država.

Provincia Ontario v Kanadi je napravila s kontrolo nad prodajo alkoholnih pijač v letu 1931 okrog enajst milijonov dolarjev čistega za državno blagajno, in enako gre prebitki iz tega vira državi v drugih kanadskih krajih, kjer država kontrolira alkoholno produkcijo in distribucijo.

V svetohlinskih Zed. državah, kjer se ne pije nič manj kakor pred prohibicijo, pa grede taki viri, kateri znašajo samo v mestu New York več sto milijonov dolarjev na leto, velikim butlegarjem, policiji, sodnikom, šerifom, suhaškim agentom, poslancem, aldermanom in drugim političnim uradnikom, namesto da bi jih dobila država, ljudje pa pošteno pijačo.

Hillquit pomaga vlagateljem propadlih bank

Morris Hillquit, predsednik soc. stranke, je na shodu v Hartfordu, Conn., govoril o bančnih polomih in o korupciji, ki je z njimi v zvezi. Dvorana je bila polna delavcev, ki so večinoma nezaposleni. Kar so imeli prihrankov, so v banki, katere je zaprla vrata. Hillquit je dejal, da bo vlagatelje delavce pravno zastopal brezplačno.

Nov letak o bankah

Soc. stranka je izdala nov letak o situaciji z ozirom na propadanje bank in sedanjo bančno kontrolo. Imenuje se "Stop Bank Failures!" Sto izvodov stane 35c in tisoč komadov \$3.

Ni majhna vsota

V Zed. državah je v vseh unijah okrog 4,000,000 delavcev, kateri plačajo približno \$250,000,000 asezmenta letno.

AMERIŠKA "NEVIDNA VLADA"

Po otvoritvi 72. kongresa je posebna senatna komisija zaslišala takozvano "mednarodno" bankirje z Wall Streeta, kateri tvorijo ameriško "nevidno vlado". V svojimi finančnimi vplivi so v stanju strmoglaviti marsikatero vlado na tem kontinentu in v Evropi. Že po vojni so raznim dežlam posodili okrog šest milijard dolarjev. Rekli so, da četudi kaka država, npr. Nemčija, napove bankrot, velike banke v Zed. državah valed tega ne pridejo v nevarnost. Mnogi mislijo napačno, in če so slednji v pravem, bi finančna struktura Zed. držav v takem slučaju srgnela čisto na tla. Na sliki na levi je senator D. I. Walsh, na desni je senator Tom Connally, v sredi pa drug Morgandve bančne hiše mogočni Thomas W. Lamont.

V TEJ ŠTEVILKI

na 4. strani

"Ženstvo v preteklosti in sedanjosti"

Glasovi iz Našega Gibanja

Iz Newburgha v Clevelandu

Sedaj, ko se vrši razprava, kje naj se vrši prihodnji zbor JSZ, je članstvo kluba št. 28 JSZ v Newburghu izreklo mnenje, da je Cleveland najprimernejši kraj. Ak se vrši v našem mestu, bodo vojni stroški povprečnega delegata nižji kot pa ako se vrši v enem izmed ostalih nominiranih mest (v Milwaukee ali Canonsburgu). Ekonomski razlog je v teh časih zelo važen argument v prilog Clevelanda.

Drugič, Cleveland je priporočljiv za sedež IX. rednega zbora JSZ, tudi iz razloga, da je tu velika jugoslovanska kolonija, katera šteje tisoče delavcev. Med njimi bi v pripravah za zbor in v času zbora lahko izvršili veliko agitacije kar bi koristilo našim štirim klubom v tem mestu in našem gibanju v splošnem. Upam, da se bo članstvo JSZ tega v polni meri zavedalo ter glasovalo na januarskem referendumu v prilog Clevelanda.

Za leto 1932 so bili v odbor kluba št. 28 JSZ izvoljeni sledeči: Frank Hribar, tajnik; Peter Segulin, zapisničar; Jos. Lever in Anton Zelenik, organizatorja.

Klub je v letu 1931 dobro napredoval. Njegovim nasprotnikom to seveda ni ljubo. Ko bi se zavedali, da je delavsko gibanje tudi njim v korist, ne bo tako trdovratno vztrajali pri svoji zmoti, nego se bi pridružili klubu.

Karakteristično za sedanje čase je med nami to, da so uvedli v Slovensko delavsko dvorano poučevanje veronauka. Ze imo dvorane pove, da ni bila zgrajena v verske namene. Drugi, rojaki, ki so verni, imajo tudi v tem delu mesta dovolj pravega pošiljati svoje otroke v versko šolo. Toda začeli so s propagando, da se mora tudi to avtoritati dati na razpolago v cerkvene namene. Duša tega gibanja so bili največ taki, ki so takrat ko so dvorano gradili rekli, "da 'far' tukaj ne bo imel nič opraviti..." Brez bivših članov kluba št. 28 ni bilo pri tej akciji. Tako se je pokazala naprednost naselbine. Eni se radi pobahajo, da so boljši socialisti nego mi. Društva, katera imajo delnice Delavske dvorane, so se prav vsa izredala za poučevanje veronauka v tej dvorani, med njimi tudi dva društva SNPJ in eno od SSPZ. Ko je bil na delničarski seji dne 20. dec. naznanjen izid glasovanja, so začele pobožne mamic, ploskati vsled veselja, da ni "greh" zmagal... Po seji so me tolažili, da ima večina vselej prav in tako je tudi zdaj pravilo sklonilo. Vpraševal sem jih, če je bila v pravem tidi ko je izvolila Hooverja. Bili so v zadregi in priznali, da se je zmotila.

Ne gre se za boj proti krščanstvu. Mi nismo proti vernikom niti jim ne branimo izpolnjevati verske ceremonije. Smo pa proti farizejstvu, katero zavaja narod v mračnjanstvo in ga drži s tem nesposobnim zdravo mišliti. Krščanstvo, ki je v zadnji svetovni vojni vsekrižem blagoslovljalo

morilno orožje in uganjalo bogokletstvo s pozivanjem Boga na pomoč proti "sovražnikom", ni krščanstvo, za kakršnega je umrl Krist na križu, nego je lažnikrščanstvo monarhov in kapitalizma. Krist je učil, "ne ubijaj", in pa, "ljubi svojega sovražnika kakor samega sebe". Skofje, prelajte in kardinali pa so v vojni in pred vojno govorili o junaštvu, o slavni junaški armadi in druge militaristične fraze, v vojni pa so v imenu Boga blagoslovljali kanone in navduševali sinove delavcev in kmetov za klanje. Zdaj delajo isto. Sloviti ruski mislec in filozof Lev Tolstoj je rekel, da vojna in krščanstvo sta nezdružljiva. Tudi kar se počenja s katolicizmom v Italiji, na Primorskem in Tirolskem, ni nikakršno krščanstvo, nego po zaslugi papeža in Musolinija potvarjanje krščanstva.

Delavska dvorana bi morala služiti napredku, zdravi delavski misli, ne pa temi. Toda vseh dni ni še konec.

Opazovalec.

Z vzhodnoohijske konference JSZ

Bridgeport, O. — Konferenci klubov JSZ in društev Prosvetne matice dne 20. dec. v Bridgeportu je predsedoval John Rebol. Navzočih je bilo nad 20 zastopnikov, ki so reprezentirali 6 klubov in 3 društva. Poročila delegatov so bila o gibanju povoljna. Nekatera društva so prenehala plačevati članarino v P. M., a večinoma jo spet obnove ko hitro postanejo boljše razmere. Razprave so bile zelo stvarne, posebno kar se tiče prihodnjega zbora JSZ. V vprašanju sedeža zborovanja je bila večina za Canonsburg. Odločilo bo seveda članstvo klubov. Obširna je bila razprava o Proletarcu, ki je vsled krize zelo prizadet na dohodkih. Dasi je naša konferenčna blagajna v slabem stanju, je delegacija vseeno sklenila, da se prispeva \$5 v podporo listu. Izvoljen je bil ponovno ves prejšnji odbor razen Pauline Glogovšek, ki je organizatorica za Blaine.

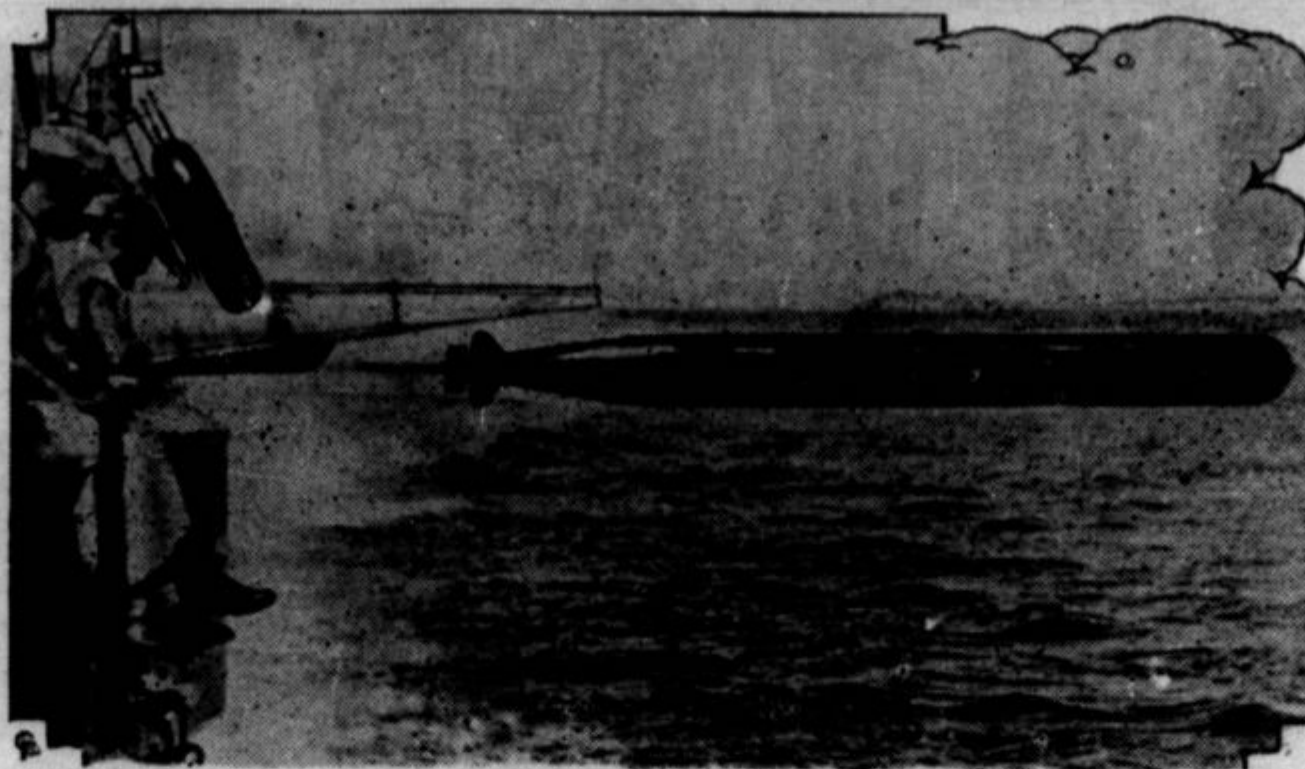
Klub na Power Pointu je poslal pismeno poročilo. Vsled oddaljenosti (76 milj) jim je težko poslati delegata na vsako konferenco. Klubi so bili urgirani, da naj imajo od časa do časa priredbe, ker nudijo te najboljše priliko za agitacijo in ob enem se z njimi razglasa klub. Tudi nekaj sredstev prinesejo v blagajno.

Na zborovanju je bilo precej sodružic! Dobro znamenje, da se naše ženstvo probuja. Le tako naprej!

Eni delegatje so priporočali, da naj se iz vseh naselbin dopisuje v Proletarca, da postane list čim bolj popularen. V razpravi o agitaciji se je naglašalo potrebo ustanovitve klubov v naselbinah, kjer jih še ni in ojačati obstoječe.

Prihodnja konferenca bo na Blaine. Datum določi tajnik sporazumno z odborom kluba na Blaine. Ker bo ta konferenca pred IX. rednim zborom, bo toliko večje važnosti. Izvolili bomo tudi delegata na zvezni zbor.

MILITARIZEM VELIKO EKSPERIMENTIRA

Na sliki je torpedo, s kakršnimi so nedavno eksperimentirali pri vajah ameriške vojne mornarice blizu Concorda. V sebi ima dovolj sile za razstrelbo tudi največje bojne ladje. Militaristi v Zd. državah se veliko prizadevajo, da bi vlada trošila čimveč v izboljševanju priprav na moritve in zahtevajo tudi, da se zgradi kolikor mogoče mnogo novih vojniš ladij.

Za delegata na konvencijo ohijske soc. stranke je bil izvoljen Jos. Snoy. Vršila se bo 9.—10. januarja v Clevelandu.

Po končanem zborovanju so nam sodružice postregle z dobrim domačim prigrizkom, so drugi pa že veste s kom. Med drugimi so bile navzoče naše stare korenine kot Nace Zlemberger, John Rebol itd. Hvala vsem, ki so pomagali z raznimi deli ali na druge načine. Zavzemimo se, da bo na prihodnji konferenci udeležba dvakrat večja nego na tej in da bodo poročila zastopnikov o agitaciji in napredku še bolj ugodna.

Poročevalec.

D. W. Hoan vabi zbor JSZ v Milwaukee

Milwaukee, Wis. — Od 1. januarja do 12. februarja se vrše v klubih JSZ. volitve o sedežu bodočega ali devetega rednega zbora JSZ. in Prosvetne matice. Izmed predlaganih mest je tudi Milwaukee.

Ali je Milwaukee primerno mesto za obdrževanje našega zbora? Je iz sledečih razlogov Tu imamo veliko, kompaktno slovensko naselbino. Delegatom se ne bo treba voziti daleč od zborovalnega prostora. Konvencija socialistične stranke se bo vršila v Milwaukeeju. V našem mestu imamo člane stranke eksekutive in mnogo drugih prominentnih sodrugov, ki so pripravljeni pomagati k uspehu zbora.

V Milwaukeeju ima stranka močno organizacijo in veliko somišljenikov, angleški socialistični dnevnik in tednik. Zupan mesta je socialist. Serif okraja je socialist. Tukaj je socialistično prepričanje cenjeno in delegati ne bodo izpostavljeni sovražnemu sentimentu, nego bodo sprejeti kot sodrugi od sodrugov. Delegatje bodo imeli priliko poučiti se, koliko se lahko doseže tam, kjer je vsaj nekaj socialistov v mestnem svetu, četudi nimajo večine. Z moralnega stališča je to velikega pomena za našo organizacijo. Ali ne bodo šli delegati domov z zbora z večjim

zanimanjem in z odločnostjo delati za socializem še bolj energično, ko bodo videli, da socialisti v javnih uradih resnično delujejo za dobrobit delovnega ljudstva.

Ali to dejstvo ne odtehta argumenta, da se bo morebiti prihranilo par desetakov pri voznjah?

V Milwaukee se je naselilo mnogo naših rojakov, posebno s severa. Velika večina teh se ni udeleževala v političnem gibanju. Kateri so se, so bili v drugih strankah. Vsled terorizma od strani delodajalcev in vsled drugih ovir so bili nedostopni za socialistično agitacijo. Sedaj, ko žive v drugih okolščinah, spoznavajo, da socializem ni tak bav-bav kot so jim ga predstavljali drugi. Tudi s tega vidika bi bil zbor v milwaukeeški naselbini velike agitacijske vrednosti, in s tem za vso JSZ. Članstvo kluba št. 37 obljublja, da bo storilo vse za udobnost delegatov in za večji uspeh zbora.

Iz gori navedenih razlogov vas vabi članstvo kluba št. 37, da se odločite in glasujete za MILWAUKEE kot sedež devetega rednega zbora JSZ. in Prosvetne matice.

Nasemu apelu se je pridružil tudi: župan D. W. Hoan, katerega pismo je bilo priobčeno v prošni številki Proletarca in sicer v slovenskem jeziku na prvi strani in v originalu na 7. strani.

Za klub št. 37 JSZ.,
Albert Hrast.

Odbori kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Na seji 23. dec. so bili izvoljeni v odbore kluba št. 1 sledeči:

Peter Bernik, tajnik-blagajnik; Charles Pogorelec, organizator; Joško Oven, zapisničar.

Nadzorni odbor: John Koppach, Andrew Miško in Justin Zaitz.

Dramski odsek: Peter Bernik, Andrew Miško in Frank Zaitz.

Odbor pevskega zbora "Sava": Frank Alesh, predsednik; Anton Garden, tajnik; Filip Kmetec, arhivar.

Publicijski odsek: Peter Bernik, Donald J. Lotrich in Fr. Zaitz.

Odbor za aranžiranje predavanj in diskuzij: Ivan Molek, Joško Oven in Frank Zaitz.

Upravitelj klubove knjižnice, Charles Pogorelec.

Delegatje kluba v centralnem odboru soc. stranke okraja Cook: Anton Garden, D. J. Lotrich, Charles Pogorelec, Justin Zaitz in Fr. Zaitz.

Odbor mladinskega odseka: John Rak, tajnik; Johnny Koppach, zapisnikar; Oscar Godina, organizator. V odboru za aranžiranje diskuzij, debat in

zabav so Katherine Beuk, John Rak, Oscar Godina in D. J. Lotrich. Izvoljeni so bili na seji mladinskega odseka. Na skupni klubovi seji je bilo nominiranih deset članov in članice za kandidate v upravni odbor Proletarca, izmed katerih bo sedem izvoljenih na občnem zboru meseca januarja.

P. O.

To in ono pri nas in drugod

Cleveland, O. — Dnevnik Cleveland Plain Dealer je v izdaji z dne 24. dec. priobčil članek pod naslovom Trift Makes Milwaukee Famous, v katerem daje priznanje upravi milwaukeeškega mesta za njeno vzorno in varno gospodarstvo. V članku navaja med drugim, da je pred leti postalo Milwaukee slovito vsled izbornega piva, ki so ga varile milwaukeeške pivovarne, sedaj pa radi varne in vzorne mestne uprave.

Medtem, ko so mnoga druga mesta v bojazni pred bankrotom, je poslovno leto v Milwaukeeju zaključeno z \$2,370,000 prebitka v mestni blagajni. V Chicagu župan prosjači okrog bankirjev, da bi mu posodili vsaj toliko da bi mogel delno plačati mestne nameščence. V Milwaukee prihajajo mnogi raziskovalci, da na licu mesta proučavajo, kako je moglo to edino mesto rešiti finančno vprašanje na tako ugoden način med tem ko druga mesta ječe pod dolgovi in deficitu.

Milwaukeeški župan Hoan je v uradu že 14 let, kontrollor L. M. Kotecki pa služi peti 4-letni termin. Medtem, ko v drugih mestih politične uradnike menjajo, jih v Milwaukeeju, ako so dobri, obdržijo. Ako na sejah kak ambiciozen politik pokaže svoje namene preveč agresivno, naleti na vroč in včasih buren odpor. Razkrinkajo ga preje predno si more skovati kapital za svoje osebne koristi. V milwaukeeškem mestnem svetu so razprave nemalokrat kričave, ker je razdeljen na socialiste in "nestrankarje". (See, "E.", v Milwaukeeju ni ne demokratov, ne republikancev, nego samo socialisti in protisocialisti.)

Zupan Hoan je socialist, kontrollor Kotecki ni, ampak oba sta dobra čuvvarja mestne blagajne. (Kotecki ve, da mora biti.)

Dočim je v Milwaukeeju \$25.96 davka na vsakih \$1000 davčno cenjene vrednote, je v Clevelandu precej višji, četudi je Milwaukee v marsičem radosnejše kot Cleveland. Šole v Milwaukeeju so ene izmed najboljših. Tudi v šolskem odboru so zastopani socialisti. Milwaukee ima lepe parke, dober načrt za razvijanje mesta in razne javne naprave. Ne ra-

nodarnost milwaukeeškega mesta, nego njegova pažnja v gospodarstvu mu širi splošen sloves. In pa to, da so socialisti že dolgo časa v sedlu.

Kapitalistični listi ne dajo radi priznanja socialistom. Milwaukee, je edino veliko ameriško mesto, ki nima finančnih polomov, me zločinskega vala ter korupcije, in to je dejstvo, ki ga kapitalistični tisk ne more skriti.

Jože Pezdirtz, ki je bil član in tajnik kluba št. 49 v času "dokumenta sramote", piše v "Enakopravnosti" z dne 21. dec., da bodo delavci v stanju uveljaviti svoje težnje le, ako se bodo udeleževali v republikanski in demokrati stranki. Jože že ve, kako se "rona". Vsaj blagajna kluba, katero je tiste mesece upravljal, je šla republikansko - demokratično pot. Ni bilo priporočil, kako pomnožiti dohodek, ne akcije.

Ako bi čital Proletarca in Prosveto (na katera ni naročen), bi vedel, da se ameriški delavci že vsa ta leta "UDEJSTVUJEJO" v republikani in demokrati stranki, in to je vzrok, čemu NICESAR ne dosežejo. Milijoni, ki so izvolili Hooverja, so večina delavci. Zdaj so deležni nagrade, pa ne prvič. Jože bi iz "E." same lahko razvidel, da se takozvani "delavski" voditelji, namreč voditelji unij kot so Green, Voll, Lewis, McLaughlin, Mahon itd. "udejstvujejo" v republikanski in demokrati stranki. Delavstvo ima od njihovega "udejstvovanja" samo škodo.

Ako bi bili delavci tako radodarni v socialističnih kampa-njah in se udeleževali socialističnih sej in shodov enako pridno kakor se v cerkvenih, demokratiških in republikanskih, bi mnogo hitreje napredovali.

Socialistična stranka v Clevelandu ni nominirala župan-

skega kandidata, ker bi radi pomankanja gmotnih sredstev ne mogla voditi kampanjo v zadostnem obsegu. Urednik "E." je v skrbih radi tega. Hudo mu je tudi za izgubljeni proporcni sšitem. Jaz dvomim v njegovo iskrenost, kajti njegovo ime je v odboru 333., ki so indorsirali republikanskega kandidata Morgana. Cleveland Press že sedaj izprašuje Morgana, kaj bo napravil v slučaju izvolitve s policijskim načelnikom Barryjem. Na pozicijo ga je spravila Congwer-Maschkejeva 40-60 mašina, istotako managerja Morgana.

Dr. Waltz je dejal, da potrebuje Cleveland zdravnika, ne pa politična stare garde. Naš dr. F. J. Kern je med indorsirji v odboru 333., ki so za politična Morgana, in zato dr. Kern pač ne pride pod Waltzovo definicijo zdravnika. Treba bi bilo takega, ki bi znal izvesti drastično operacijo na telesu mesta, naš Frank pa je pokazal, da ne bi bil niti od daleč kos tako težki nalogi. Pristopiti k republikancem in priporočiti Morgana je pa čisto lahka stvar. — Frank Barbich.

Članstvu dr. št. 81 SNPJ

Red Lodge, Mont. — Članstvu druš. Solnce št. 81 SNPJ naznanjam, da se vrše v bodoče redne seje vsako 3. nedeljo v mesecu in ne prvo kakor zdaj. Prihodnja bo v nedeljo 17. januarja ob 10. dopoldne v Stari dvorani.

K. Erznožnik, predsednik.

Silvestrov večer društva št. 1 JPZS

Milwaukee, Wis. — Društvo Sloga št. 1 JPZS bo imelo v četrtek večer v S. S. Turn dvorani Silvestrovo zabavo, na kateri boste videli tudi komično igrjo in polnočni prizor. Igrala bo Pavličeva godba. Vabljeni vsi.

Poročevalec.

KJE NAJ BO PRIHODNJI ZBOR J. S. Z.?

Od 1. januarja do 12. februarja se vrši v klubih JSZ splošno glasovanje, ki odloči, kje se bo vršil prihodnji (deveti) redni zbor JSZ in Prosvetne matice. Nominirana so tri mesta:

Cleveland, O.
Milwaukee, Wis.
Canonsburg, Pa.

Vsak član ali članica JSZ lahko glasuje za enega izmed teh. Tajniki naj skrbijo, da se udeležijo glasovanja čimveč članov in članic. O rezultatu morajo poročati tajništvo JSZ. najkasneje do 20. februarja 1932, kakor se glase navodila v pismu tajnikom, oziroma klubom, ki je bilo poslano pred 1. januarjem.

Največ agitacije za svoje mesto so napravili dozdaj milwaukeeški sodrugi. Tudi milwaukeeški župan s. Hoan navaja razloge, čemu je za JSZ. dobro, da obdržuje svoj prihodnji zbor v njihovem mestu.

Vzhodnoohijska Konferenca JSZ., ki je imela zborovanje 20. dec. v Bridgeportu, se je izrekla z večino glasov za Canonsburg. Klub JSZ. v Canonsburgu je v eni prejšnjih številkih priobčil apel na članstvo, da naj se odloči za obdrževanje zbora med premogariji, kjer se še ni nobenkrat vršil. Canonsburg je nekako v središču naših naselbin v zapadni Penni, ne daleč od Pittsburgha, toda vsi zunanji delegatje bi morali priti v Pittsburgh in od tu z avti ali z električno karo na cilj. V Canonsburgu, oziroma v sosedni naselbini Strābane ima lepo, prostorno dvorano druš. "Postojnska Jama" SN-

PJ. Klub zagotavlja, da bo zbor dobil med članstvom in somišljeniki v Canonsburgu in sosednih naselbinah vso oporo, ob enem pa bi zbor med njimi pripomogel k pojačanju aktivnosti v klubih in vzbudil zanimanje, katero je vsled polomov v stavkah, katerih niso krivi socialisti, vsled katoličnosti in zdaj še radi splošne krize nekako pojenjalo.

Argumenti za Cleveland so, da so tu štirje klubi JSZ., da bi se zbor vršil v največji slovenski naselbini, katera lahko nudi vse ugodnosti, in da bi zbor v Clevelandu koristil agitaciji za naš pokret lokalno in v splošnem več kot pa če se članstvo odloči za kako drugo mesto. Vrhutega poudarjajo, da bi bili stroški zbora najnižji, ako se vrši v Clevelandu.

Milwaukeečanje obratno dokazujejo, da bi bilo delegaciji v vzpodbudo, če bi zborovala v mestu, kjer so socialisti že leta močan faktor in je uprava deloma pod socialističnim vodstvom. Nikjer ne bi našemu zboru posvečali toliko pozornosti kakor v Milwaukeeju, se glasi zatrдіlo.

Članstvo naj vsa ta mnenja preudari in glasuje po svoji najboljši uvidevnosti. In naglašamo ponovno: skrbite, da bodo glasovali vsi člani in članice. Razdelite glasovnice tudi vsem dobrostoječim članom angleško poslujočih (mladinskih) odsekov naših klubov in jim pojasnite namen in pomen tega referenduma.

Tajništvo JSZ.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

Ženske in socialistično gibanje

Sheboygan, Wis. — V Proletarcu čitam: "Poročil o dogodkih v naselbinah pogrešamo." Sklenila sem od svoje strani dovoljiti urednika s takim poročilom.

Ko je predavala tu Anna P. Krasna, je bila Fludernikova dvorana nepričakovano napolnjena posebno žensk. Precejšnjo število jih je moralo stati, ker so bili vsi sedeži vzeti. Govornico smo poslušali z zanimanjem. Beseda ji teče gladko bodisi v slovenskem ali angleškem jeziku. Njena izvajanja so bila vseskozi podučljiva, posebno še za one, ki ne čitajo delavskih listov. To so mnoge ženske po predavanju same potrdile. Dasi jim je delavsko gibanje neznan, ker ne berejo njegovih časopisov, so vendar videli, da so članice tega razreda in da morajo trpeti krivice in tezo predsodkov prav tako kakor vse drugo delavsko žensko. Nedvomno si je vsako do želela, da bi imel priliko tako govornico slišati večkrat. Vsi so se vračali iz dvorane zadovoljne obraza, izražajoč se pohvalno o njenem govoru.

Poleg drugega nam je govornica poljudno pojasnila, kaj je socializem. Apelirala je na ženske, naj se ne ogibajo socialistične organizacije nego naj se uveljavljajo v nji in pomagajo med delavstvom v borbi za boljše razmere in za trebljenje predsodkov proti žensstvu. Njen apel je segel ljudem globoko v razum, a vzlic temu se težko odločijo napraviti vsodni korak v organizaciji. V istem smislu kakor govornica je apeliral na nas Anton Vitič in drugi socialistični agitatorji. Delavski listi nas uče enako.

Vprašanje tudi je, kako uglasiti pot, po kateri bi bilo omogočeno vsaki delavski ženi pristopiti v klub JSZ. Precejšnja zapreka so prispevki. Ako je mož član kluba, njegovo ženo članarino ne stane veliko. Če pa ni, a bi žena rada pristopila, ji je težko zmagovati polne prispevke.

Na neki seji se je pogovarjala o tem večja skupina žensk. Razmotrile smo o tej stvari. Ena je konstatirala, da si upa dobiti v klub najmanj deset članic, ako bi bila manjša članarina. Pritrdile smo ji.

Na pikniku prošlo poletje je nanesel pogovor na isto vprašanje. Možje so imeli svojo zabavo, družba nas žensk pa je posadla po travi. V pomenku pravi ena: "Čemu se ne bi me ženske organizirale v posebne klube, kakor jih imajo v drugih organizacijah?"

Bilo nas je sedem v skupini in vse smo soglašale, da bi bili ženski klubi v JSZ. jako na mestu in pokretu v izdatno pomoč. Res je nekaj mož, kateri imajo v klubu svoje žene in to je v največ slučajih tudi vse. Dotične članice se klubovih sej večinoma ne udeležujejo. Mišljijo si: Kaj bom hodila med moške sama na sejo, ker nobene druge ne bo. Take članice so mrtve za klub. Izjema je, v kolikor pomagajo na klubovih prireditvah. Vse pa bi bile veliko bolj agilne, če bi bile v svojem ženskem klubu in bi se vežbale v agitaciji. Ako jim lahko izročajo tako odgovornost druge organizacije, čemu ne bi mogle imeti iste pozicije v JSZ?

Sedaj pa še nekaj o članarini. Kak delavski govornik večkrat pravi, da plačevati 50c mesečno v prid delavskega gibanja ni veliko. V resnici ni. A vendar je težko za delavsko ženo in mater, katera je odvisna edino od moževega zaslužka.

Recimo še, da se njen mož s stranko ne strinja, a ona je zanj navdušena. Marsikak mož je brezbrizen. Če se hoče žena brigati za delavsko gibanje, svobodno ji, a on se ne bo. Toda vprašanje je, kako dobiti 50c mesečno za članarino. Mož bi jih ji moral dati, pa se bi mu jih zdelo neznansko škoda.

So možje, ki ne čitajo nikakih listov in ne verujejo ne v to ne v ono stranko. Samo tarna nad slabimi časi in čakajo, da se bo svet sam izpreobrnil in da se bomo nekega lepšega dne kar naenkrat znašli na boljšem koncu sveta.

Taki ljudje v resnici ne zaslužijo boljših časov. Vsak otrok, ki začne hoditi v prvi razred ljudske šole, ve, da si mora plačo vsakdo zaslužiti. Boljši ekonomski red si mora delavstvo zaslužiti z bojem za njegovo zgraditev. Nerazumljivo mi je, kako morejo še danes odrasli ljudje pričakovati, da se bo svet kar sam od sebe preokrenil v boljše ali sline razmere.

Peščica se trudi pridobiti delavstvo v organizacijo, da si z njeno pomočjo priborimo boljši kruh, če že ne zase, vsaj za naše potomce. Ali večina je brezbrizna. Mar res ne maramo odpraviti krivic in gorja, ki tepe človeštvo? Peščica ljudi ne bo mogla odpraviti zla, ako bodo drugi sedeli doma, čakali in zabavljali čez socialiste. Le v skupnosti in složnosti je zmagaja, ne pa v medsebojnem prekanju. Ako se te resnice zavedamo, moramo storiti svoj korak v organizacijo. Nihče nam ne bi mogel pozneje očitati, da smo stali ob strani, ko so drugi delali in se borili za boljši družabni red.

Vsako, ki ima volilno pravico, bi moral smatrati za svojo največjo dolžnost glasovati socialistično in agitirati za socialistično listo ter platformo. Tudi tisti, ki še niso državljani, bi lahko pomagali. Veliko je še polja za širjenje "Proletarca", kateri je res vzoren delavski list. Mnogo prilike za aktivnosti dajejo naši klubi, ki vrše razen agitacijskega tudi kulturno delo. Imamo literaturo, s katero bi se morali izpopolnjevati svoje znanje in navajati k čitanju vse, s katerimi prihajamo v stik. Udeležba je velik pogoj za dober uspeh klubovih priredb. Razprodajte zanje kolikor največ mogoče vstopnic v predprodaji.

Naša največja naloga pa je vzgojevalno delo. Človeka žalosti, ko naleti na agitaciji na toliko zaslepljenih ljudi. Pridi v hišo, ponudi vstopnico na delavsko prireditev, pa se začne izgovarjati, da ni denarja, da so slabi časi itd. Kake tri prireditve imamo na leto, in vstopnina k vsem skupaj je malenkostna. Ali zaslepljeni ljudje imajo denar za vse drugo, samo za delavsko gibanje se jim zdi škoda vsakega centa.

Temu bi se veliko spremenilo, če bi imeli v JSZ več aktivnega ženstva. Dvomim, da ga bomo dobili mnogo več v obstoječe klube, zato ponovno priporočam, da naj se bodoči zbor peča z sugestijo o ustanavljanju ženskih klubov v JSZ.

Delavska žena.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta.

Najboljše urejevanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo alovskih delavcev ga čita.

Naročite si ga tudi vi. Naročnina ne zanj sprejema "Proletarec".

GANGSTERSKA JUSTICA

V velikih ameriških mestih, v katerih operirajo v rasnih "businessih" veliki karteli gangsterjev, imajo tudi svojo justico. Gangster, ki se peča s prepovedano obitjo, pač ne more iskati "pravice" na sodišču ali pri policiji, ako mu konkurira njegov tekmelec na "negotlemansko" način. Pomagajo si raditega z umori. Znanomano število požarko kjerkoli in jo ubijejo. Tak konec je storil tudi eden najbolj znanih ameriških gangsterjev iz višjih plasti Jack Diamond v New Yorku. Slika prikazuje, ko ga nalagajo ubitega v policijski voz.

Slovo starega leta

Nanticoke, Pa. — Leto 1931 je zatonilo v večnost. Delavcem ni zapustilo ničesar razen krizo, brezposelnost, znižanje plač, eno leto več postaranosti in izčrpanosti. To je vse, kar lahko smatramo za naše dividende.

Kdo je kriv, da nimamo delavci od svojega dela drugega kakor bori zaslužek za vsakdanjo eksistenco? Delavska masa sama, ker je brezbrizna, ker se noče učiti in edino godrnja v nejevolji. Nasprotniki so organizirani. Uče se iz strokovnih revij, imajo predavanja v trgovskih klubih, skrbje za dobro propagando v kapitalističnih listih, delavci pa se povečini pouka brani in še ponesen je na svojo nevednost.

Če še nikoli poprej, bi se moralo ljudstvo vsaj v minulemu letu naučiti, da brez organiziranja v svojo politično stranko ne bo imelo ničesar drugega kakor krivice in veliko mizerije. Ali bomo vedno topogledali, ko nas razred trovov in izkorišča do skrajnosti? Delavec trpin, skleni: "Dovolj je tega!" In ko napravi ta sklep, je tvoj drugi korak v soc. stranko, kjer se boš boril za boljše življenske razmere.

Proč z zavajalci, nacionalizma in z vsem, kar nam škoduje! Ravnajmo se po Karl Marksovem apelu, ki je dejal, "delavci vseh dežel, združite se!" Dolžnost delavcev je, da mrtnje opuste in da propagirajo solidarnost in bratstvo. To je vse dosegljivo, samo volje in malo energije je treba. Dokler se bomo ravnsali med seboj, ne lo napredka. Slovenski delavci lahko veliko storimo za probujanje ne le med slovenskim nego tudi med drugorodnim delavstvom. Naš cilj je preobrat. Vreden je, da gremo zanj v boj vsi! In POTREBNO je to! Iz dobljenih izkušenj se učimo, da gospodar ničesar ne da, ako ni primoran. Oblast nas ne upošteva, ker je pod vplivom korporacij. Vzlic temu je mož v naših rokah. Koncentrirajmo

jo v klubih, v soc. stranki in v agitaciji za socializem!

Na seji našega novega kluba dne 20. dec. smo se precej pogovorili o našem delu in nalogah ter izvolili za leto 1932 sledeči odbor: John Vitez, tajnik-blagajnik; Frank Pipan, zapisnikar; Henrik Pečarič, organizator. V nadzornem odboru sta Frank Kovach in Fr. June. Seje kluba so vsako tretjo nedeljo v mesecu v Fr. Kovachevih prostorih.

Somišljeniki! Delavske žene! Pridružite se našim vrstam! Postanite člani in članice soc. stranke! Naš klub naj bo tudi vaš klub!

Henrik Pečarič, organizator.

Klub št. 1 vas vabi na Silvestrovo zabavo

Chicago, Ill. — Ker je to leto za delavce še veliko slabše kakor marsikatero prejšnje, se bomo od njega poslovili toliko veselejši! Vrag vzemi takmo leto! Poslali ga bomo kamorkoli na zabavi kluba št. 1.

Kje bo? V Lawndale Masonic Temple, W. 23rd St. in S. Millard Ave.

Kdaj? V četrtek 31. decembra. Zabava se prične ob 8. zvečer.

Kdo bo igral? John Kochevar in njegovi godci. Vstopnina? Če si nabavite vstopnice v predprodaji, so po 35c, pri blagajni pa 50c.

Klub vam zagotavlja, da boste dobro postreženi in da ne bo imel nihče vzroka za dolgočasje.

Ves prebitek je namenjen v tiskovni fond "Proletarca". List je v tej krizi prizadet kot na en ali drug način vsak drugi. Oglaševalci ga ne podpirajo. Mnogi naročniki ne morejo pri najboljši volji obnoviti naročnine. Izdatki lista so pa znižani le v upravi, med tem ko so v tiskarni kakor so bili.

"Proletarec" ima veliko nasprotnikov in nekaj jih je, ki ga vsled svoje zapeljivosti stru-

peno sovražijo. Nič zato, kajti "Proletarcu" je v zadoščenje to, da je ves čas DELAVSKI list. Zameril se je najbolj koristolovcem in onim, ki varajo ljudstvo. To mu je le v kredit in tak list je vreden naše naklonjenosti. Vsi naročniki in čitatelji "Proletarca" kakor tudi drugo občinstvo je vabljeni, da pride v četrtek večer 31. dec. na Silvestrovo zabavo kluba št. 1. — P. O.

Čemu naj bo zbor JSZ v Milwaukeeju

Milwaukee, Wis. — Kje naj se vrši bodoči zbor JSZ? Klub št. 37 je na redni seji meseca decembra izjavil, da je Milwaukee v ta namen najbolj priporočljivo.

Kot znano, je Milwaukee izmed velikih ameriških mest edino, ki ima socialistično upravo. Je edino veliko mesto v Zed. državah, ki ima nad sedem milijonov dolarjev prebivalca v blagajni. Druga so večinoma zadolžena do vratu in bankrotirana. Delavcem nudi v slučajih stavk največ protekcije in opore. Imamo deset poslancev v zakonodaji, ki so v nji vpliven faktor.

Ako se boste odločili za Milwaukee, bo imela delegacija priliko spoznati od blizu delo socialistov v praksi. Za dvorane nismo v zadregi. Postrežba članom zbora bo dobra in sprejeli jih bomo kot brate in sodeluge. Želja našega kluba je, da glasujete na referendumu meseca januarja za Milwaukee. Ako bo naše mesto sedež bodočega zbora, smo prepričani, da bo to povečalo agitacijo za JSZ širom Amerike, kajti pogovor pravi, "besede mičejo, vzgledi vlečejo".

Joe Vidmar.

Maškaradni ball v prid soc. stranke

Chicago, Ill. — Dnevnik "Forward" v Chicago priredi v soboto 2. januarja s sodelovanjem okrajne organizacije soc. stranke v Ashland auditoriju na S. Ashland Blvd. in W. Van Buren St. veliko maškarado, katere prebitek gre za strankino agitacijo v Chicago.

Vstopnice v predprodaji so po 50c in z njimi je plačana tudi varderoba. Pri blagajni je vstopnina 75c. Vstopnice si nabavite v uradu Proletarca ali pa pri tajniku kluba št. 1.

Izbrane maske dobe nagrad v vrednosti sedem sto dolarjev. Videli boste na tej prireditvi maske v skupinah in posamezno, kakršnih še niste imeli priliko opazovati na nobeni naši prireditvi.

Videli boste tudi nastop čeških delavskih telovadcev v maskah. Pričakuje se velik poset od strani delavstva vseh narodnosti. Take skupne prireditve so nam potrebne. Slovenski in drugi jugoslovanski delavci, pridite v čimvečjem številu! Ne pozabite si nabaviti vstopnic v prej označenim krajema. Kogar veseli, je vabljen, da pride na veselico maškarad. Zabaval se bo. Odbor, ki bo oddajal nagrade, bo strogo nepristranski.

P. O.

Razno iz Johnstowna

Johnstown, Pa. — Druš. "Triglav" št. 82 SNP. je pristopilo v Prosvetno matico s 50c mesečne članarine. Ta korak družstva je pozdraviti. Želim, da bi dobilo mnogo posnemovalcev.

Dne 9. dec. sta dobila ameriško državljanstvo (druzi papir) sodruga Anton Vidrih in Martin Lovko. To ju je tako razveselilo, da sta povabila v soboto 12. dec. večjo družbo na zabaven večer. Prostorna J. Miklavčičeva hiša, v kateri se je zabava vršila, je bila veliko premajhna. Ribničnikov pa na žalost ni bilo, da bi jo razširili. Hudomušneži so rekli, da je to Lovkova-Vidrihova očet in tudi poročili so ju, kar pa ni držalo, ker sta oba ostala na svojem prejšnjem boardu. Sodruga Kobal pa se je tudi ob

tej priliki spomnil "Proletarca" in nabral med udeleženci listu v podporo lepo vsoto.

Rojaki, kateri še nimate državljanstvih pravic, potrudite se, da si jih dobite. Čimprej toliko bolj za vas.

Želja članstva soc. klubov je, da bi bili bolj aktivni. To bo mogoče, ako dobe več članov. Ne pozabite, da ima naš klub št. 5 JSZ. svoje redne seje vsako tretjo nedeljo v mesecu na Franklin Borough v Slov. domu. Nove člane z veseljem sprejema. Rojaki, ki se zavdate krivic in teže obstoječega sistema, pridružite se mu! Ne pozabite resnice, ki jo je izrekel že Karl Marx, da osvoboditev delavskega ljudstva je stvar delavcev samih.

Proletarcu, JSZ., Prosvetni matici in našemu gibanju v obče želim v bodočem letu velik uspeh. — J. L.

Letni računi

Oglesby, Ill. — Z decembrom zaključujejo velike korporacije letne račune in inventarje. Dasi je kriza, so korporacije leta 1930 iz svojih rezerv izplačale več in večje dividende kot kdaj poprej. Pravijo, da bodo letos manjše, a vendar bodo znašale stotine milijonov dolarjev, medtem ko so delavci, ki so jih nasromadili skupaj, večinoma v pomankanju.

Delavci pa vzlic tem dejstvom žive svoje borno življenje brezbrizno dalje. Večinoma so zadovoljni z drobtinami, ki jih mečejo kapitalisti bodisi v obliki znižanih plač ali pa v miloščini. Drugi so za odpravo takih razmer in vabijo delavce v ta namen v socialistično organizacijo. Ali brezbrizneži navajajo le izgovore in trditve, da "ne bomo nikoli nič naredili", zraven pa smo še zelo "proti veri". Ni jim mogoče povedati, da je naše gibanje tukaj zato, da se bori za delavske interese. Kapitalist ne vprašuje, kakšna je tvoja vera, kadar te izkorišča. Tudi

socialistična stranka te ne vpraša za vero. Ona vabi vse delavce, da se bore proti kapitalizmu, ne pa proti neki veri.

Cujem pogosto argument, da vera mora biti. Zatrjuje, "tako, kakor so ga starši učili, bo on učil svoje otroke." Nasprotniki delavskih interesov so porinili v ospredje ljudske miselnosti to vprašanje o nevarnosti za vero. Naj ima človek svojo vero, ali pri tem naj nikar ne pozabi, da je dolžan radi sebe, svoje družine in tovarišev delavcev postati ZAVEDEN delavec ter se boriti proti sedanjim neznosnim razmeram in za boljši ekonomski red, kakor ga propagirajo socializem. To, kar je bilo dobro pred 25. leti, v marsičem danes ni več dobro. Vse na svetu se izboljšuje in ravno tako tudi znanje narodov. Mi moramo naprej, ne pa stati na enem mestu.

Josephine Pohar.

S seje kluba št. 49

Collinwood, O. — V prejšnji številki so bila objavljena imena članov odbora kluba št. 49. Naj bo tu v izpolnitev navedeno, da je bil izvoljen za klubovega zastopnika na delniških sejah Slovenskega delavskega doma Louis Zgonik in ravno tako za delegata na konvenciji ohijske soc. stranke, ki se bo vršila 9.—10. januarja.

Dalja je bilo sklenjeno, da se prispeva Proletarcu v podporo \$10. Klub šteje 34 članov.

Zastopnike v City Central komiteju se opozarja, da se seje vrše vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu ob 8. zvečer v prostorih kluba št. 27. F. B.

Nov klub JSZ na antracitu

V Nanticoke, Pa., kjer se med drugimi nahajata Henrik Pečarič in John Vitez, je bil ustanovljen nov klub JSZ. Provizorični tajnik je John Vitez. Zdaj ima JSZ. dva kluba na antracitu, namreč enega v Forest Cityju, in drugega v Nanticoke.

VELIKA MAŠKARADNA VESELICA

v soboto
2.
januarja

ASHLAND AUDITORIUM

W. Van Buren St. in Ashland Blvd.

CHICAGO, ILL.

Ves prebitek gre v prid soc. stranke v

čikaškem okraju.

Vstopnice v predprodaji 50c pri blagajni 75c.

NAD \$700 VREDNOSTI
NAGRAD ZA MASKE.

Slovenci in drugi Jugoslovani so vabljeni, da pridejo na to delavsko prireditev, v velikem številu. Vstopnice dobite v uradu "Proletarca" ali pa pri tajniku kluba št. 1.

Pridite gotovo!

POTEM KO TEMELJITO

prevdarite vse okoliščine, boste prišli do zaključka, da je vaš denar res najbolj varno naložen v

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JK

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angličnem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

SORODNIKOM V STAREM KRAJU

boste zelo ustregli,
ako jim naročite

"AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR"

Pošiljatev izvršimo mi. Posamezen izvod stane za stari kraj \$1.12.

IZ STAREGA V NOVO LETO

Milijoni proletarcev, ki so pred letom dni še upali, da se prosperiteta kmalu pojavi iz svojega skrivnišča, spoznavajo bridko resnico, da niso v sedanjem sistemu nič dobrega pričakovati. Niti dela za malo plačo se ne dobi. In vse, kar delavec želi in pričakuje, je delo s primerno plačo. Slavospevi velikim kapitalom industrije, "ki so zgradili Ameriko", so čisto utihnili. Legende o velikem inženirju, "srebrnu prosperitetu", ki je svoj čas "prehranjeval milijone ljudi", nihče več ne ponavlja.

Svet je v ekonomskem polomu — v veliko večjem obsegu in voz kapitalizma globokeje zavožen v blato kakor pred letom dni. Kaj naj ima delavec v takem položaju sploh pričakovati? Nič drugega kakor nadaljno poslabševanje življenjskih razmer.

Gospodarji, ki so vzlic polomom še vedno na višku blagostanja, obdani z zlatom, živeti v palačah in deležni vseh dobrin, ki jih more nuditi življenje, razmer v prid ljudstva ne bodo izboljšali. Niti jih ne morejo, tudi ako bi jih hoteli. Prišli so do točke, s katere ne morejo naprej ne nazaj. Ljudstvo pa gine v prisiljenem brezdelju in bedi.

Delavec lahko ob sklepu leta napravi samo en pameten obračun in sklene račun z onimi, kateri so krivi sedanjega stanja. Da naj slovo vsemu, kar podpira kapitalistični sistem in stopi v naraščajočo četo onih, ki BODO zgradili NOV EKONOMSKI RED. Drugega izhoda delavstvu nima. Ali za kapitalizem, ali pa proti kapitalizmu! Ali za vojne, ali pa za odpravo vzrokov, radi katerih nastajajo. In vzrok je kapitalizem. Ali za nadaljevanje meznega suženstva ter blazne ekonomske odvisnosti od gospodarjeve milosti, ali pa za uredbo, v kateri bo delo in kruh VSAKEMU ZAGOTOVLJENO.

Skib za obstanek, ki spremlja delavca od mladih let do konca, pod kapitalizmom ostane. V socializmu izgine.

Dokler ostane sedanj sistem, ne znači prehod iz enega leta v drugo ničesar. Šele kadar pridemo iz sedanje v novo dobo, nastane za človeštvo res novo Novo leto!

"PROLETAREC" V 27. LETU

S prihodnjo številko stopi "Proletarec" v 27. leto, kar je v zgodovini delavskega časopisa med Jugoslavlani bodisi tu ali v starem kraju izredno redek pojav. Samo en jugoslovanski delavski list izhaja dalj kakor ta. Imenuje se "Radničke Novine", izhaja v Beogradu, in zastopa socialistične smernice, kolikor mu je v mejah jugoslovanskih zakonov mogoče. "Proletarec" je v Zed. državah drugi najstarejši slovenski list, kateri ni nobenkrat menjal gospodarja. Prvi je "Glas Naroda". Je eden najstarejših delavskih listov v Zed. državah neglede v katerem jeziku so tiskani. Mnogo je bilo ustanovljenih pred njim, a so večinoma prenehali in novi jemljejo njihova mesta. Le malokateri se ohrani pri življenju.

"Proletarec" živi in ORJE. Polja ima še veliko, dela zanj je mnogo, zato bo oral in sejal dalje. Program mu je danes enak, kakor v prvi številki: Borba za delavska prava, poraz kapitalizma, zgradba socialističnega reda!

Mesec dividend

Dasi je kriza in četudi so dohodki korporacij radi nje izdatno znižani, bodo januarja in februarja 1932 plačale skoro vse prilično visoke dividende, ene celo do dvajset odstotkov skozi vse leto.

Leta 1930 so bile vzlic krizi dividende večje kot kdaj prej, in tudi l. 1931 so bile visoke, ker imajo kompanije stotine milijonov dolarjev rezerve, iz katerih se izplačuje "dobiček" (oni pravijo "dividende") onim, ki ga niso napravili. Samo za delavce ni nikjer nobene rezerve.

RAZKOŠEN "DOBRODELNI" PLES V CHICAGU

V čikaškem Auditoriju, v katerem je bilo prej operno gledališče, se je vršil pred dvema tednoma velik dobrodelni ples, na katerega je imela dostop le izbrana višja družba. Samo vrednost draguljev, ki so jih imeli na sebi "society" dame, je znašala milijone. Marsikdo, ki je zdaj brez sta-

novanja ali v pomankanju vsled brezdelja, je pomagal s svojim dolgoletnim delom do milijonov, ki jih poseduje, denarna aristokracija. V povračilo je priredila "dobrodelni ples" tudi v razkazovanje in zabavo. Lahko bi brezposelnim res pomagala, ali to ni njen pravi namen.

Ženstvo v preteklosti in sedanjosti

Po raznih virih priredila Anna P. Krasna

Ko sem pred več meseci obljubila podvzeti predavateljsko turnejo, sem se zavzela, da nekoliko natančneje pregledam zgodovino ženstva, ne toliko radi turnee same kakor radi svoje sigurnosti. Vedela sem, da bom govorila našemu ženstvu, ki je povprečno bolj malo seznanjeno s kakršnokoli znanostjo ali zgodovino in zato tudi nisem nameravala mučiti svojih sodelavk in soderužic z učenimi besedami ali s kakimi težko pojmljivimi podatki iz znanosti in zgodovine. Že naprej sem vedela, da se bom omejila na preprostost in sem to tudi storila. Sklenila pa sem, da o priliki porabim zanimive snovi, ki sem jih nabrala ob študijah zgodovine ženstva, kakor tudi potom čitanja raznih knjig, v katerih je na različne načine obdelano "žensko vprašanje", ki je tako staro kakor civilizacija sama — že v prvih, nam poznanih civilizacijah so se bavili intelektualci, državni in drugi s tem kočljivim vprašanjem, ki dela svetu še danes preglatice.

V seriji člankov bom skušala izvesti svoj sklep in upam, da bom s tem našim čitateljcam ustregla. Razumljivo je, da se bom izražala v docela radikalni, a po nobenih predsodkih vezani misli. Tudi ne mislim podati sledečih izjav na akademski način, pač pa le kot delavka, ki sodi to kar ima priložnost proučiti in pojmiti po svojem lastnem razumu in zmoglosti in ne naziranj drugih, zmogljivejših.

Omenim naj tudi že v uvodu, da naslednja izjavanja niso spisana z namenom cepljenja kakih skupnih smotrov, kakor se je v nekaj slučajih napadno razumelo moje prigovarjanje ženstvu, da se druži, kjer mogoče v lastne skupine in tako dela z večjim uspehom za napredek delavstva. Ne, niti zdaleč ne. Pokazati želim le, kolikor je mogoče v nekaj člankih, da je res potrebno lastno udejstvovanje ženskega sveta, tako z ozirom na ženstvo samo kakor za dobrobit družbe v splošnem. Kadar napreduje ženstvo v miselnosti, se bliža tudi kulturni razvoj k popolnejšemu razmahu in družba kot celota napreduje.

Značaj in napredek generacij je odvisen od ženstva, kajti ženstvo je tisto, ki rodi in vzgoji slednjo generacijo, vzgoji v tisti dobi, ki navadno določa ves miselni napredek vsake generacije.

Ženska, individuj.

Splošen pregled zgodovine prepriča vsakogar, ki hoče biti dosleden in pravičen v razsojanju, da je bila ženska skozi dolge dobe podrejena moškemu svetu v toliko, da se ni niti smatrala kot individualno bitje v pravem pomenu besede; bila je lastnina moškega. To izjavo najjasneje potrjuje definicija ženske v neki veliki enciklopediji, ki je izšla proti koncu osemnajstega stoletja. Definicija se glasi: "Žena, samica moškega. Glej mož." — Dovolj neovrgljiv dokaz pritrjen pečat inferiornosti — kaj naj bi bila žena drugače kot privelek moža, saj je izšla iz njegovega rebra! Bajko o rebro so brezdvoma skovali moški, da so lažje dominirali ženskemu svetu, kajti vzlic vsej podrejenosti in podjamljenosti je žena vseeno imela v sebi neko tajno moškemu svetu nerazumljivo silo, katere ni bilo moči podrediti popolnoma in trajno — metafizična skrivnost ženske duše je ostala moškemu svetu nerešena uganka. Ker te njene moči ni mogel uničiti ali docela zatreti v njej, ker je ni razumel, pač pa vedno le slutil, zato je skušal ženo prepričati, da ker je slabejša telesno, je naravno, da je inferiorna bitje, ki je izšlo iz njega in je zato njegova last. Prav verjetno je, da se je storila o rebro porodila iz takih motivov. Pozneje, ko preidemo na razne definicije zgodovinskih podatkov, se bo zdelo to mnenje docela gotovo in verjetno.

Kaj pa pravi k tej stvari biološka znanost? Biološka znanost nam je dokazala, da življenje se pričinja z organizmom samice, ozir, da je ženski spol obstajal že od prvega početka biološkega življenja, dočim je bil moški spol nekaj poznejši domislek narave. Ker se je življenje razvijalo iz nižjih form v višje, torej potom evolucije, ima naravno ženski

spol vseh bitij prednost v ohranjenju in izpolnjenju rase. Nekateri biologi celo trdijo, da je ženska prva pričela hoditi pokoncu, ker je našla ta način hoje pripravljen za prenašanje svojih detet. Biološka možnost ženske torej že sama obsebi daje ženski lastno individualnost, kajti brez te njene možnosti bi bilo ohranjenje človeškega plemena nemogoče. V knjigi "Pure Sociology" piše Lester F. Ward, da žena je rasa in zato iz plemenskega vidika zavzema mesto visoke važnosti v socialnem napredku družbe. In enako daje ženski najvažnejše mesto v istem oziru Oliva Schriener, ko piše, da z vsako generacijo gre vse človeštvo skozi žensko telo, kakor skozi oblikovalnik, ter se spet pojavlja z neizbrisnimi znaki, ki jih je vtisnil oblikovalnik...

ZA VARSTVO TUJERODCEV PRED ZAPOSTAVLJANJEM

F. L. I. S., ki je ustanova za informiranje listov, katere izdajajo tujerodci v neangleških jezikih, se je zavzela za protektiranje priselencev pred zapostavljanjem pri delu in pri delitvi podpore bednim brezposelnim delavcem. V ta namen se obrača na vse čitatelje neangleškega časopisa za sodelovanje. V svoji okrožnici pravi med drugim:

"Po vsej deželi se nabirajo skladi za podporo nezaposlenec. Ti skladi bi se morali razdeljevati po potrebi. Kadar gre za človeško bedo, bi bilo sramotno razločevati med državljani in inozemci. Utegne biti umestno, da se odpomoč omejuje na ljudi, ki stanujejo v tem ali onem mestu, ali med temi stanovalci samimi bi se ne smelo delati razlike med inozemci in državljani.

Isto velja glede dela. V nekaterih državah so v veljavi zakoni, ki preprečujejo zaposlenje inozemcev na javnih gradnjah ali v javni službi ali vsaj dajejo prednost državljanom. Ako inozemec v privatni službi ali v službi držav, kjer ni takih omejitev, izvršuje svo-

V radikalnem izrazu bi rekli enostavno: Poskrbimo, da bo oblikovalnik izpolnjeval sebe, potem bo oblikoval istočasno tudi socialni napredek človeštva.

Danes, ko se na splošno misli, da ima ženstvo vso individualnost in svobodo, ki bi si jo moglo želeli, se zdi skoro nepotrebno razpravljati ali govoriti o kakem ženskem vprašanju. Saj si mnogi moški celo domisljajo, da je skrajni čas, da se ženske potisne nazaj v njih "ženske sfere", ker po njih mnenju napredek le zadržujejo in ovirajo njegov razmah. Celo sedanja kriza se čisto zvrta na ženstvo, češ, da je pojav ženstva v industriji in politiki, ter drugod povzročil zmedo in brezposelnost. Ni prvič v zgodovini, da se meče krivda slabih časov na ženstvo. Zgodilo se je to že večkrat. (O tem pozneje.)

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Javna dela v Franciji

Dne 4. dec. je francoska zbornica odobrila načrt, ki določa vsoto \$139,000,000 za javna dela, da zmanjšajo brezposelnost.

je delo v splošno zadovoljstvo, je krivično odpustiti ga le zato, da se namesti državljan. F. L. I. S. in druge organizacije skušajo boriti se proti krivičnemu zapostavljanju inozemca. Ali bi hoteli čitatelji tega lista pisati na F. L. I. S. in objaviti vsak slučaj, o katerem vedo, (1) kjer je bil inozemec v privatnem podjetju odpuščen zato, da se namesti kak državljan, (2) ako je bil nedržavljan odpuščen od vladne — federalne, državne ali mestne — službe zato, ker je inozemec, ali (3) ako ni bila dana pomoč iz javnih ali privatnih skladov iz razloga, ker je dotičnik inozemec.

Izolite navesti ime in addresso delodajalca ali vladnega departamenta, ki je odpustil inozeca, kakor tudi ime in naslov organizacije, ki je odtegnila podporo. Jamči se tajnost glede imen piscev. Pišite nam v angleščini ali pa v svoji materinščini. Pošljite pisma na F. L. I. S., 222 Fourth Avenue, New York City. Vaše sodelovanje bo pripomoglo k pravičnejšemu ravnanju z inozemci.

Read Lewis, ravnatelj.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIPREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Zato so seveda bili proti javnemu delu in začelo se je tajno sestajanje, skrivnostno razgovarjanje; — temna noč, temni hodniki, kleti in težko pristopna zborovališča, gesla za navzočnost pri sestankih — to je vleklo in ugajalo. Največ skrbi je bilo pač s preskrbovanjem denarja. Romantično puntarstvo idealnih mladih duš je iznašlo tu "revolucionarna sredstva": pridobiti denar z najradikalnejšimi sredstvi, neizvzemaajoč rop, tatvine, umor... Najprej pa mora dati vsak pripadnik vse, kar more dati. Za svete cilje revolucionarskega boja je treba dati zadnji krajcar.

V "Spominih" češkega socialnega demokrata Guste Habermanna je brati o tem pravi ginljivi stvari. Tako o očetu in redniku večje familije, ki je dal vodilnemu sodruku svojo hranilno knjižnico, češ, vzemi iz hranilnice, samo en goldinar ali dva pusti, da bomo lahko zopet vlagali. "Če bi več imel, bi več dal."

Prav mnogo prahu je vzbudila tkzv. Merstallingerjeva afera na Dunaju, ki je imela prav posebno obilježje. Povdarjalo se je, da je bila naloga obtožencev Jožefa Engla in 28 njegovih sodrugov, da skrbijo za denarna sredstva v svrhu propagande socialističnih revolucionarnih idej in da sta Jožef Engel in Franc Pflieger 4. julija 1882 opoldne na Dunaju v VII. okraju, v Zieglergasse št. 8 napadla tovarnarja Jožefa Merstallingerja in ga omotila in okradla gotovine 220 gld ter raznih dragocenosti v vrednosti 782 gld. Obsojba je seveda bila kruta: Engel in Pflieger na 15 let, Berndt na dve — drugi so bili oproščeni, ker se jim ni moglo nič dokazati. V tej aferi je vzbudil precej pozornosti Josip Peukert, pleskarški delavec. Smatrali so ga takrat za vodjo takratnega revolucionarnega gibanja. Bil je zelo inteligenten. Govoril je poleg nemščine, francosko, angleško, špansko in italijansko. Bil je urednik časopisa "Die Zukunft", osrednjega glasila nemških socialnih demokratov. Pozneje je v Ameriki izdal anarhistični časopis "Autonomie", kjer se je bojeval proti teorijam Mosta. O njem so bila razširjena mnenja, da je bil sočasno revolucionar in policijski špijon. Habermann, ki je bil z njim skupaj na delu na Dunaju v osemdesetih letih in pozneje v Ameriki, trdi, da je bil Peukert absolutno pošten bojovnik za delavsko stvar. — Bil je silno agilen. V Ljubljani je bil na agitaciji in je pridobil v delavskem izobraževalnem društvu za svoje pristaje večino članov počeni z Francetom Zelezničarjem.

Peukerta je policija zelo preganjala. Bil je več v ječi kot na prostem. Enako se je godilo tudi drugim socialistom. Proces se je vršil za procesom.

V Gradcu n. pr. se je vršil januarja 1884 proces proti 23 anarhistom, med katerimi sta bila Slovenca: Karl Hubmajer iz Ljubljane in Miha Kovač iz Konjice. Obtoženi so bili da so hoteli izvršiti atentat na "presvitega cesarja". Časopisi so pisali o strašnih rečeh in obtožba je bila seveda bombastična kot običajno. Obsodba se je glasila: "zaradi motenja javnega miru" so obsojeni: Kappauf na 3 in pol leta, Krainer na dve in pol leta, Schrank na 2 in pol leta, Hartel na 1½ leta, Schneider na 2 leti, Schleik in Ledinek vsak na 13 mesecev, Roggenbauer in Huber vsak na 18 mesecev, Lindtner na 3 leta. Drugi vsi, tudi obtožena Slovenca, pa so bili oproščeni in izpuščeni. Razprava je trajala 20 dni.

"Slov. Narod" je o tem v dopisu iz Gradca 26. junija 1884 poročal v svoji 184. številki tako-le:

"Po trinajst dni dolgi obravnavi, je sinoči porotno sodišče izreklo svojo sodbo o krivdi tri in dvajsetero zatožencev, na katere je svet pazljivo gledal, ker nosijo na sebi pečat mejnarodnih nevarnežev, anarhistov. Štiri ure so potrebovali porotniki, predno jim je bilo mogoče oddati glavoše o vsakemu posamičnem zatoženci in za vsako njemu zapisano kaznjivo dejanje. Konec pa je bila ta-le:

Hudodelstva veleizdaj, silovite izpremembe vladavine bili so vsi zatoženci oproščeni. Tu je šla posamezniku jako trda; le pet jih je bilo oproščenih soglasno, šestem pa je manjkalo do krivde le jeden glas.

Vprašanje glede moteža javnega miru je bilo potrjeno pri Kappaufu (11 glasov), Krainerji (11), R. Hartlu (8), Schranku (10), Sleiku (10), Schneiderji (11), Ledinegu (8), Roggenbauerju (8), Huberji (11), Lindnerji (12). Teh deset je torej spoznanih za krive.

Vprašanje glede poskušene atentata na našega cesarja za njega bivanja v Gradcu lani, so porotniki zanimali pri vseh zatožencih. Razdajanje tiskovine "Delavcem Avstrijskim" se je potrdilo pri zatožencu Schranku, a vzelo se je, da je bil popolnoma vinski.

Razdajanje časopisa "Freiheit" je večina od zatožencev Huberja odvrnila, tako tudi od zatožencev Karla Hubmajerja, Ljubljancana in brata bosenskemu Hubmajerju.

Vprašanje glede skrivnega podpiranja ubežnikov po Krainerji se je s 6 glasovi zanimalo, soglasno pa se je potrdilo vprašanje glede nakupa sumnega usnja pri zatoženci Streitu. (Dalje prihodnjič.)

IV. VUK:

SKOZI OKNO VLAKA

(Mimobežni vtisi in epizode z mojega potovanja.)

(Nadaljevanje.)
 "Če so to vse korenine, ne vem," je odgovoril Zdravko. "Vem pa, da korenina drevesa daje več ognja in vročine, kakor hren in mrkev. Povej mi, kaj vam je ljubše: ogenj ali hren?"

Pogledala ga je nato in rekla: "Oboje. Ali vse ob svojem času."

"Pohorjanka ste," je vzkliknil Zdravko. "Pozdravljeni zato... Bal sem se že, da vas je izpridil Dioklecijan."

"Kaj vraga vedno s tem Dioklecianom," je rekel France. "Mar je res to kaj takega, da treba vedno govoriti o tem?"

"Prav imaš," je rekel Zdravko in pokazal na trto, polno grozdja, ki se je ravno pripravljalo k cvetu. "Tole je več vredno, zakaj ugajalo mi je. Kakor maslo..."

12. IZ SPLITA V SOLIN IN TROGIR.

Čas ne dopušča in z njimi tudi sredstva, ogledati si vse, kar bi človek rad. Ali treba videti vsaj tako, kakor na filmu kinematografa. Zato smo našli avto, da nas popelje v Solin in od tam po rivijeri Kaštelov v Trogir. Zakaj govorili so nam v Dubrovniku in še v Hercegovnem, da kdor vidi Split, a ne Trogira, je kakor če vidi Rim, a ne vidi papeža. Menda je taka prislovica znana po celnem svetu, zakaj ko sem bil v Turkestanu, tam v centralni Aziji, so mi govorili:

"Kdor je v Turkestanu in ni videl Samarkanda in ne njegovih mogočnih Tamerlanovih stolpov in mešarje, je kakor da se je rodil in ni živel. Ker ti stolpi in mešarje je naš Rim."

In da dokazem, da živim, sem si ogledal vzhodni Rim z vsemi slovitostmi Tamerlanovega nogočnosti in slave. In da dokazem, da živim, smo sedaj vkljub kratkemu času sklenili, da vidimo Trogir.

Zato, hajd, kateri avto nas popelje. In bilo jih je mnogo, ki bi nas popeljali, vendar smo vzeli samo tistega, ki je naložil nas petero z gospo Marijo! Zakaj Sarajevo mas je izučilo, da ni praktično in tudi ne dobro deliti se radi avtomobila.

Šlo je skozi bradje vinogrodov, preko hribov z razvalinami čuvajnice — stolpa Glavičina, ki spominja na čase, ko je bil Solin v rokah Turkov.

Kmalu smo v Solinu. Če bi se peljali s čolnom po morju, še dolgo ne bi pripluli. Tudi z vlakom, ki vozi, bi tako kmalu ne prišli. Zato je avto res moderno sredstvo v tej moderni dobi, ko treba vsa hitro, hitro.

Po navali Avarov je bil Solin okupiran od hrvaških kraljev. Cerkev sv. Marije je bila v X. stoletju od Helene, žene kralja Miroslava, celo restavrirana ter je bila grobnica hrvaških kraljev. Razumljivo,

saj je bil Solin blizu Bihača stolnega mesta hrvaških kraljev.

Gotovo so že grški kolonisti v dobi IV. stoletja pred Kr., kakor v Trogirju, ustanovili tukaj staro ilirsko naselbino. V II. stoletju pred Kr. je bilo mesto Solin še pomembno mesto. Dioklecijan je pogostoma bival v njem, ko je zidal svojo palačo, saj si je celo ogledal zato tudi kamnolome na Fruški gori. Pozneje so Solin napadli Goti in Huni, zato je bil to trdnjava z dvojim obzidjem. Leta 639. po Kr. so ga Avari razrušili in se od takrat ni več pozidal.

Izkopine kažejo, da leži antični Solin 2—3 metre pod sedanjo zemeljsko plastjo. Da se razvaline niso pozabile, je vzrok ta, da je zemeljska plast bila v prejšnjih stoletjih manjša, takšna, da ni zakrila vsega, ter so iz nove plasti moleli stebri in drugo obzidje. Kdor je videl Pompeje, bo primerjal Solin s Pompeji in bo takoj videl, kaj je vzrok propasti Pompej in kaj Solina. Med tem ko je Zvezov zasul Pompeje in je tako konserviral, da je sedaj odkopano mesto lepo vidno, je Solin propadel radi Avarov, ki so ga razrušili. Tudi je bilo Pompej majhno mesto, ki se ga je lahko izkopal, a Solin je bilo cvetoča metropola s polmilijona prebivalcev. Poganski templji, krščanske cerkve, arene in mnoge druge krasne stavbe so vidne v razvalinah.

Odkrivajo sedaj zopet te stavbe iz tistih dni, ko je Rim, najmočnejši izmed mogočnih umiral, ko so stari bogovi vojevali zadnji boj z novo prihajajočimi...

Ogledali smo si veliko pokopališče, kjer se vidijo stebri in velika bazilika. Razvaline amfiteatra, ki je bil velik, dajejo vtis, da so Rimljani zidali zares vse, z ono mogočnostjo in veličino, kakoršni so se držali sami. Še sedaj se vidijo sedeži v tem amfiteatru.

Pri trogirski cesti, kjer nas pelje avto počasi, vidimo takozvani zid ciklopov, kakor pravijo. Ta zid se vleče paralelno ob cesti tri kilometre proti zapadu, skoro do Kastela Sućurac. Podoben je "Dolgemu zidu", ki je nekoč Atene vezal s Pireneji, nam objasnjuje šofer. Od kod je zvedel o pirenejskem "Dolgem zidu", ga nisem vprašal, dasi se mi je zdel zanimiva ta primerjava...

Avto pa drvi naprej, po trogirski cesti, po obrežnem robu — rivijeri, katero čuva gorovje Kozjak pred ostro burjo tako skrbno, da napoči tukaj zima pozno, a pomlad se zapadu, skoro do Kastela Sućurac. Ob obrežju rastejo najlepše oljke, bršljan zeleni in venča debela. Lovorika raste kot plevel. Iz mirte in granatnih jabolk (šipka) so narejene ograje.

"Eh," reče Zdravko, kazaje na cvetočo mirto. "Gospa Marija, ko ste z mirto stali pred

oltarjem, niste vedeli, da je tukaj iz nje narejena ograja. Torej — vaš nevestin venec je bil iz ograje."

"Gotovo. In trebalo je prej to ograjo odstraniti predno se je prišlo na vrt," je odgovorila gospa Marija in ga ni pogledala. Zdravko pa je popravi la se in vprašal: "In kdo je odstranil ograjo?" — "Tisti, ki je imel korajžo," je odgovorila z izzivalnim glasom.

"Zares, trebalo je precej korajže," je odvrnil Zdravko z glasom, ki je zdrževal zbadljivost.

"Zares," je ponovila gospa Marija in pokimala z glavo, gledaje Zdravko.

"Zares," je dejala še enkrat. "Gorenje bi je ne imel," je dodala z nasmehom, v katerem je bila nagajivost.

"Ne govorite," je dvignil glavo Zdravko.

"Splitski dalmatince ni za Gorenjce."

Rivijera je v času hrvaških kraljev igrala pomembno vlogo. Bila je obljudena že iz rimskih časov, ko je cesar Klavdij, kakor se govori, tu naselil svoje veterane. Sedaj se iz tega mirtinega cvetja zelenja in srebrnih oljk in modrine morja smehlja sedem belih vasic, da tako imenujem te naselbine, katere veže obrežna cesta — trogirski — med seboj. Svoječasno jih je bilo trinajst, ali danes jih je samo še sedem, ter se prve štiri navadno imenujejo trogirski Kašteli. To so: Stašilić, Novi, Stari in Lukšić. Ostali trije pa Splitski Kašteli: Kambelovac, Gomilica, Sućurac.

Med Novim Kaštelom in Trogirjem proti goram je rezidenca hrvaških kraljev, Bihać, sedaj samo še razvalina.

"Po zgodovinskih tleh dirja avto," je pripomnil Matevž.

"Vsa tla so zgodovinska, kjerkoli smo," odvrne Zdravko.

"Vam ni nikdar kaj prav," reče gospa Marija. "Pozna se, da ste zares Gorenjec."

(Dalje prihodnjič.)

Silvestrova Zabava

kluba št. 1 JSZ

V ČETRTEK 31. DEC.

LAWDALE MASONIC TEMPLE

S. Millard in 23. cesta

CHICAGO, ILL.

Igra J. Kochevarjev orkester.

Vstopnice v predprodaji 35c. Pri vratih 50c.

PRIDNI JOHN D. ROCKEFELLER

Ojtni kralj John D. Rockefeller st. je že 93 let star. Časopisju je že vedno zanimiv predmet radi svojega starega slovesa in bogastva. V politiki in v vodstvu oljnega trsta ga je nasledil njegov sin John D. m. l., stari Rockefeller pa se vsako zimo zabava v Floridi. Slika ga predstavlja tam v dveh pozah. Smatran je že vedno za najbogatejšega, ali vsaj enega izmed par najbogatejših ljudi na svetu.

K "PATRIOTIČNI MANIJI" NEKATERIH LJUDI

Piše IVAN JONTEZ.

Med rojaki v Ameriki jih je nekaj — k sreči ne preveč — ki so videti zelo zadovoljni s sedanjim diktatorskim režimom v Jugoslaviji. Tako zadovoljni, da ne morejo prebraviti tega režima in njegovih "dobrot" in da se mu na vse pretege klanjajo in prilizujejo. In čeprav so ameriški državljani, pošiljajo izjave podaniške udanosti in zvestobe — Beogradu. Večkrat kar v imenu izseljenega naroda, čeprav niso v to pooblašeni od nikogar. Kadar obiščejo staro domovino, kar ne morejo prebraviti "modrih" ukrepov diktature in njene "pametne" politike; gosposdarjenje režima se jim seveda zdi na moč "vzorno". V Ameriki sledijo pozivom jugoslovanskih konzulov in njegovih plačancev ter ginjeni in navdušeni do skrajnosti proslavljajo "jugoslovanski četrti žulj". In človek, ki to vidi in sliši, se vpraša: Kaj je tem ljudem? Ali so bolni? Zdravemu človeku se takšno počenjanje upira.

Bolni so, bolni! Nekateri muči častihlepnost: ti so zmerom pripravljeni smešiti se za ceno publicitete. Bolezen drugih se imenuje koristolovstvo: ti so zmerom na prodaj najvišjemu ponudniku. Spet drugi bolehalo na zgagariji: ker jih druge ne marajo, so se zatekli v "jugoslovanski tabor", kjer je vsak zgagar dobrodošel. Vsi skupaj pa bolehalo na neznačajnosti.

Pošten in pameten človek ne bi mogel početi kaj takega: hvaliti nekaj, kar nobene pohvale ne zasluži; in se hlapčevsko klanjati tuji (za vsakega ameriškega državljana) diktatorski vladi, ki z vojaškimi škornji gladi po pravicah nesrečnih državljanov.

Jugoslavijo vlada vojaška diktatura. Narod te diktature ne mara. Toda rešiti se je ne more, ker ima diktatura za seboj puške, bajonete, strojnice in topove. Zato mora trpeti in molčati, dokler diktatura samo sebe ne uniči.

Ali je to pohvale vredno? Ali graje?

Od 6. januarja 1929 dalje je ljudstvo v Jugoslaviji brez

vseh pravic. Diktatura mu je vzela svobodo. Vso. Niti toliko mu je ni pustila, kolikor je imelo pod vladno Dunaja in Budimpešte! Celotno celotnovalno organizacije, v katere daneski režim ni drezal, mu je vzela ter mu namesto njih začela vsiljevati po fašističnem vzorcu skrupanega "Sokola kraljevine Jugoslavije". Kulturna društva je ali razpustila ali pa jim je pustila kvečjemu možnost bednega životarjenja. Politične stranke, potom katerih se je ljudstvo udejstvovalo v državni notranji in zunanji politiki — sicer slabo, ker je le prerado nasledilo demagogom in sleparjem, toda priloznost je imelo — je diktatura zatrla. Ali je to vredno hvale?

O novopečeni "ustavni svobodi" sem že pisal. Povedal sem, da je vse skupaj navadna farsa. Norčevanje iz ljudstva in njegovih pravic. O "svobodnih" osmonovemberskih "volitvah" sem tudi zapisal, da so bile samo pesek v oči inozemstvu; da so bile volitve na Madžarskem mnogo bolj svobodne, ker tam je opozicija vseeno lahko prišla do izraza; da so bili jugoslovanski volilci, ki so šli na volišča, v to prisiljeni, ker se jim je grozilo z redukcijami in drugimi slabimi posledicami. Da je bila moja tozadevna trditev resnična potrjujejo najnoveše vesti iz Jugoslavije, ki govore o redukcijah državnih nameščencev, ki se "volitev" niso hoteli udeležiti. Režim je jezen, ker je

kljub vsemu pritisku in sleparjam dobil od ljudstva nezaupnico in to svojo jezo daje občutiti predvsem tistim, ki so odvisni od njega.

Ali je to vredno pohvale? In "dobrote" diktature velebrskih vojaških škornjev?

Državno gospodarstvo je zavozeno bolj kot kdaj poprej; po zaslugi diktature je država zabredla v veliko gospodarsko in finančno zagato. Ali je to vzorno gospodarstvo?

Brezposelnost je pod diktaturo narasla in delavstvo je na slabšem, kakor je bilo popreje, kapitalisti so pa na boljsem.

Draginja je večja kot je bila popreje: moka se je podražila, ker je država napravila velike izgube z žitnimi manipulacijami in konzument je tista ovca, ki mora trpeti za vse; sladkor se je podražil, ker država rabi denar in da naj ga revež, ki je največji konzument sladkorja; cigarete in tobak slabše kvalitete so podražili — državna blagajna je prazna ali revnejši kadilci, ki kadijo cenene cigarete in tobak, naj jo pomagajo spet napolniti.

In medtem, ko je šla draginja gori, so šle plače dol. Država je odtrgala deset odstotkov od plač svojim uradnikom in nameščencem. Da privatni delodajalci sledijo vzgledu režima menda ni treba posebej pripominjati.

Večja draginja, manjše plače. Zakaj? Ker je državna blagajna prazna. Kdo jo je izpraznil? Preveliki izdatki. Kakšni izdatki? O, izdatki so pa vsake sorte.

Vojska na pr. požre malone polovico vseh državnih izdatkov. Jugoslavija mora biti pripravljena, pravijo njeni militaristi. Za vzdrževanje miru jim je potrebna velika armada. Za kanone, bajonete, strojnice, tanke, letala in vojne ladje mora biti denar — za kruh lačnemu ljudstvu če je ali ne... Država mora biti do zob oborožena — stroške za blazno oboroževanje naj nosi ubogi davkoplače.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG.

4002 W. 26th Street Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop. izvzemši nedelje.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR, lastnik.

1724 S. Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor druge, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLICI.

Seje kluba št. 232 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodrugi, prihajajte redno na sejo in pridobivajte klubu novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. Somiljenike vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej deželi edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko pribori boljše bodočnost in končno osvoboditev iz mrene sužnosti.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
 ATLANTIC PRG. & PUB. CO.
 2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012

A. H. Skubic, predst. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarce".

valec, ljudstvo, ki se zvija pod silo davčnega vijaka, ki je res neznošen.

"Sokol kraljevine Jugoslavije" tudi stane državo lepe milijone. Pa kaj zato, saj rodi jo "korist": mladino strojijo v militarističnem duhu. To je potrebno — zaradi ljubega miru...

In koliko je še drugih izdatkov, ki jih ne bi bilo treba!

Ali je vse to vredno hvale, takšne hvale, ki so je polna usta ameriških jugoslovanskih "patriotov"? Ne in ne! Pošten človek ima za vse to samo grajo, najostrejšo grajo. In nič drugega razen graje tudi za "patriote" med nami, ki ližejo prah in blato s škornjev, ki pritiskajo k tlom ljudstvo v Jugoslaviji. Sicer pa dvomim, da so vredni tudi tega, graje poštenega človeka; tudi pomilovati jih ne bi mogel lahko in najbolj še zaslužijo popolno prezirjanje.

Slepim se morda odprejo oči, zapeljani se lahko spametujejo, neumne mogoče kdaj sreča pamet, toda

GARJEVE KOZLE JE TREBA IZOLIRATI!

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

324 Broad. Street

Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

(V bližini urada SNPJ in Proletarca.)

FINA KUHNJA IN POSTREŽBA.

KARL GLASER, lastnik.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill. Telefon Canal 4340.

SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA CVETLIC.

Sveže cvetlice za ples, svadbe, pogrebe itd.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Fristna in okusna domača jedila. Cene zmerno. Postrežba točna.

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE ZA LETO 1932

SE DOBE V KNJIGARNI PROLETARCA.

1.) Koledar Cankarjeve družbe za l. 1932.

2.) Zver se je prebudila. Povest. Spisal Liam O'Flaherty.

3.) Po solnčni Španiji. Spisal Martin Anderson Nexö.

4.) Orači. Povest. Spisal Angelo Cerkevnik.

VSE ŠTIRI KNJIGE ZA 1.12.

Naročila pošljite "Proletarcu".

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Pierre, presenečen od praznote te neme palače, je iskal vratarja, slugo, in ker se mu je zazdelo, kakor da je hušnila senca mimo, se je odločil in šel skozi drugo obočje ter prišel na majhen, ob Tiberi ležeč vrt. S te strani je kazalo povsem enolično pročelje le tri vrste simetričnih oken. Ali vrt mu je s svojo zamejenostjo še bolj skrbel srce. V sredi je bila zrastle iz zasutega basena visoka zelenika. Med zamrzneno travo so le oranže s svojimi dozorevajočimi zlatimi sadovi označevale črte drevoreda, ki je imel obrobijati grede. Ob desnem zidu, med dvema velikanskima lorvorjevima drevesoma je stal sarkofag iz drugega stoletja; relief je kazal žene skrunčene favne, nebrzdane bakhane, poželjiv ljubavni prizor, a kakršnimi je propadajoči Rim krasil svoje grobove. In ta v žleb izpremenjen, vzvišeni marmorni sarkofag, ves zelen, je lovil tenek curek, ki se je izlival iz velike, ob steno pričvrščene tragične maske. Nekoč je molela odtod nekakšna loggia s hodnikom in stebri nad Tiberom; ali ko so obzidali reko, se je zvišal tudi breg; terasa je ležala že mnogo niže od novih tal, sredi med razsipinami in obležalimi neslesanimi kamni, sredi zanikrne pušave in podrtij, vsled katerih je bil ves okraj podoben ogromni roparnici.

Ali sedaj je bil Pierre trdno prepričan, da je videl senco suknje. Vrnil se je na dvorišče in je ugledal ženo, ki je mogla šteti okrog petdeset let, pa ni imela niti enega belega lasu na glavi; bila je bolj nizke rasti in je gledala prav živahno in veselo. Ko pa je uzrla duhovnika, je dobil njen okrogli obraz z malimi, jasnimi očmi nekako nezaupljiv izraz.

Pierre je zbral svoje neveliko znanje italijanske in se je dal takoj spoznati.

"Gospa, jaz sem abbe Pierre Froment."

Toda ona ni počakala, da odgovori, temveč je dejala v dobri francosčini z nekoliko okornim, zavlačujočim naglaskom, ki je doma v Ile-de-France.

"A, gospod abbe! Vem, vem, pričakovala sem Vas. Da, Francoskinja sem," je nadaljevala, ko jo je začuden pogledal. "Zdaj živim že petindvajset let v tej deželi, pa se še nisem mogla navaditi njenega spakdranega jezika."

Zdaj se je Pierre spomnil, da mu je bil vikont de la Choue pripovedoval o tej služkinji Viktorini Bosquet. Bila je Boseronka iz Aunneauja in je že dvaindvajset let stara prišla z jetično damo v Rim. Njena gospodinja je nenadoma umrla, ona pa je ostala vsa obupana, kakor da je med divjaki. Zato se je vdala za dušo in s telesom grofici Ernesti Brandini, roj. Boccanera, ki je bila pravkar poročila in jo pobrala z ulice ter dala svoji hčerki Benedeti za otroško dekle. Misli je tudi, da se nauči od nje francosko. Viktorina, ki je bila zdaj že petindvajset let v družini, se je povzpela do vloge gospodinjice, dasi je bila povsem nezobrazna in je imela tako malo jezikovne nadarjenosti, da je lomila v obcevanju z ostalimi posli, če je zahtevala službo, grozovito italijansko.

"Gospodu vikontu se torej dobro godi?" je nadaljevala z odkritosrčno famelijarnostjo. "Tako ljubezni je! Vedno nas veseli, če ostane v naši hiši, kadar pride sem. Vem, da sta dobili princesa in kontesina včeraj pismo, ki je napovedovalo Vaš prihod."

Zares, vikont Philibert de la Choue je bil vse uredil za Pierrovo življenje v Rimu. Od starega, krepkega plemena Boccanera ni bil nihče več živ razen kardinala Pija Boccanera, njegove sestre, princese, stare device, ki so jo iz spoštovanja imenovali donna Serafina, potem njene nečakinje Benedete; katere mati je že odšla za svojim soprogom, grofom Brandinijem v grob, in končno njenega nečaka, kneza Darija Boccanera, čigar oče, knez Onofrij Boccanera, je umrl, in čigar mati, rojena Montefiori, se je vnovič poročila. Vikont je postal vsled slučajne poroke nekako sorodnik te obitelji; njegov mlajši brat je namreč poročil neko Brandinijevo, sestro Benedetino očeta. Vsled tega je večkrat kot naslovni stric stanoval v palači v ulici Giulia, ko je bil še grof živ, pa se mu je Brandinijeva hčerka zelo prikljubila, zlasti izza intimne drame fatalnega zakona, ki se je imel zdaj razveljaviti. Odkar se je vrnila k svoji teti Serafini in k svojemu stricu, kardinalu, ki je pogosto pisal in pošiljal francoske knjige. Med drugimi ji je podal tudi Pierrovo in odtod je izhajala vsa reč. Pisala so se o tem pisma sem in tja; potem je Benedeta naznanila, da se je knjiga ovdela pri kongregaciji indeksa in je svetovala, da naj kmalu pride pisatelj. Obenem mu je na ljubezni način ponudila gostoljubnost palače. Vikont, prav tako začuden, kakor mladi duhovnik, ni mogel začetkoma razumeti; ni iz preudarnosti, in ker se je ogreval za zmago, ki jo je že v naprej smatral za svojo, je pripravil Pierro, da je odpotoval. Tako se razlaga, da je bil Pierre tako osupel, ko je prišel, zapleten v aventuro, katere vzroki in pogoji so mu bili nerazumljivi, v to neznano hišo.

"Ali kaj vendar mislim — kar tukaj Vas puščam, gospod abbe," je Viktorina nenadoma nadaljevala. "Odvedem Vas v Vašo sobo. Kje pa je Vaša prtljaga?"

Ko ji je pokazal svoj ročni kovčeg, ki ga je bil slednjič postavil na tla, in dejal, da si je vzel za teh štirinajst dni, kar jih misli preživeti v Rimu, je drug talar in nekaj perila s seboj, je bila videti zelo začudena.

"Štirinajst dni! Samo štirinajst dni hočete ostati! No, boste že sami videli!"

Potem je poklicala dolgega slugo, ki se je bil končno pojavil.

"Giacomo, nesite to gor v rdečo sobo. — Ali smem gospoda obbeja prositi, da gre z menoj?"

Ta nepričakovani sestanek z rojakinjo, s tako dobro, živahno ženo v tej mračni rimski palači je Pierro čisto razveselil in potolažil. Ko sta šla preko dvorišča, mu je pripovedovala, da je odšla princesa od doma, in da kontesina — tako so iz rahločutnosti še vedno imenovali Benedeto kljub poroki — danes še ni zapustila svojih sob, ker ji ni prav dobro. Viktorina pa je ponovila, da ima nalog skrbeti zanj.

V kotu dvorišča, pod portikom je bilo monumentalno stopnišče s širokimi, nizkimi, tako polagoma se dvigajočimi stopnicami, da bi prišel konj po njih povsem lahko do vrha; ali kamnite stene so bile tako gole, vse je bilo tako prazno in svečano, da je bilo čutiti, kakor da kaplja iz visokih obokov smrtna otožnost.

Ko sta dospela v prvo nadstropje, se je nasmejala Viktorina, ker je opazila Pierrovo kretanje. Zdelo se je, kakor da ne stanuje nihče v tej palači; iz zaprtih dvorani ni prihajal niti najmanjši šum. Pokazala je velika hrastova vrata na desni.

"Njega eminence stanuje v tem krilu, ki je obrnjen proti dvorišču in reki. O, niti četrtine nadstropja ne; vse dvorane za sprejem, ki leže proti ulici, so zaprte. Kdo pa bi mogel skrbeti za red v tolikih sobah! In čemu? Za to bi bilo treba mnogo, mnogo ljudi."

Urno je korakala dalje. Nedvomno ji je bila ta okoliščina še vedno tuja in sama se je preveč razlikovala od nje, da bi bil mogel ta milje vplivati nanjo. Ko sta prišla v drugo nadstropje, je zopet izpregovorila:

"Glejte, tu na levi stanuje donna Serafina, na desni pa kontesina. To je edini kot v hiši, kjer je malo toplote, da more človek živeti. Sicer pa je danes ponedeljek; nočjo sprejema princesa. Videli boste sami."

Potem je odprla vrata, za katerimi so bile druge, zelo ozke stopnice, in je dejala:

Kar nas je drugih, stanujemo v tretjem nadstropju. Če dovoli gospod abbe, grem naprej."

Veliko slavnostno stopnišče se je končalo v drugem nadstropju. Viktorina je povedala, da se pride v tretje nadstropje le po teh stopnicah; navzdol pa drže v tesno uličico, ki se ovija okrog strani palače do Tibere. Tam so posebna vrata; to je zelo pripravno.

Ko sta bila končno v tretjem nadstropju in korakala po hodniku, mu je zopet pokazala več vrat.

"Tukaj stanuje don Vigilio, tajnik Njega eminence. Tukaj stanujem jaz... Tukaj so pa vaše sobe. Kadar prihaja gospod vikont na nekoliko dni v Rim, ne mara nikoli drugih. Pravi, da je tukaj svobodnejši, da lahko prihaja in odhaja kadar hoče. Dala Vam bom tudi ključ spodnjih vrat kakor njemu. A kako krasan je razgled!"

Stopila je na prag. Pierru namenjeno stanovanje je imelo dvoje prostorov, precej velik salon, čigar rdeče tapete so kazale velike veje, in manjšo sobo s tapeto lanene barve, po kateri so bile posute modre, pobledele cvetlice. Salon pa je bil na voglu palače in je imel izgled na uličico in na Tiberom. Viktorina je takoj odprla okna na obeh straneh; skozi eno se je videlo daleč dol po reki, v tem ko se je skozi drugo kazalo Trastevere in Janiculus onkraj vode.

"Ej, da, tukaj je zelo prijetno!" je dejal Pierre, ki je prišel zanj in obstal poleg nje.

Giacomo je prišel za njima, ne da bi kaj hitel. Enajsta je bila minula. Viktorina je opazila, da je duhovnik utrujen, pa ker se je spomnila, da mora biti po tako dolgem potovanju zelo lačen, mu je ponudila, da mu da prinesiti zajtrk v salon. Potem ima vse popoldne zase, da se lahko spočije, ali pa gre iz hiše; dame uzre šele zvečer pri dineju. Pierre je ugovarjal. Ne, na vsak način pojde, da ne izgubi kar pol dneva. Ali zajtrk je sprejel, kajti resnično je poginjal od lakote.

Kljub temu je moral potrpeti še dobre pol ure. Giacomo, ki mu je stregel pod Viktorinim nadzorstvom, se ni nič mudilo, ona pa ga ni zapustila, dokler se ni prepričala, da ima vse, kar potrebuje.

"Oh, gospod abbe! kakšni ljudje so to, kakšna dežela! Kar zamisliti si ne morete tega. In če bi imela tukaj živeti sto let, se nikdar ne privadam tem ljudem. Oh, če ne bi bila kontesina tako lepa, tako dobra!"

Potem, ko je postavila krožnik s smokvami na mizo, ga je osupnila z opazko, da mesto, kjer ni nič drugega kakor sami duhovniki, more biti dobro mesto. Torej nevarna, četudi pridna in prijazna služkinja v tej hiši! To ga je zopet jelo plašiti.

"Kaj, ali niste verni?"

(Dalje prihodnjic.)

NAJBOLJ OBLJUDEN PROSTOR

Ta zemljevid označuje metropolitanski distrikt newyorškega mesta in bližnje okolice. Obsega vsega skupaj 2,541 kv. milj in šteje 10,901,424 prebivalcev, ali eno desetino vsega prebivalstva te dežele.

TRGOVCI SO ZAPOPADLI KORIST ORGANIZACIJE DELAVCI PA NE

Zadružne prodajalne med Slovenci v Clevelandu

Piše Anton Vičič

V "Am. Domovini" z dne 21. dec. in v "Enakopravnosti" dan pozneje je bil objavljen članek, v katerem so naglašani interesi slovenskih, oziroma malih trgovcev in objasnjeni vzroki njihovega organiziranja v Narodnem trgovskem klubu. Naslov članka je, "Zakaj morajo biti naši trgovci organizirani".

Na to vprašanje si članek odgovarja, da zaradi skupnosti interesov v konkurenci s podružnimi (chain) trgovinami in vsled gospodarske krize. Združeno se v tekmi laglje upirajo močnemu pritisku chain sistema in ob enem si sporazumno lajšajo konkurenčni boj med seboj.

Med vzroki, ki jemljejo privatnim malim trgovinam prednost pred podružnimi, so navedene tudi knjižice, namreč prodajanje blaga na upanje. Naš mali trgovec daje rojakom blago na kredit, a v drugih trgovinah morajo plačati vse sproti. Ker ne plačajo vsi odjemalci, značijo taki dolгови za trgovca izgubo, katero seveda zvrne na one odjemalce, ki plačujejo.

Članek apelira na občinstvo, da naj slovenske trgovce patronizira, kajti oni podpirajo narodne, kulturne in cerkvene ustanove in so vsled tega vredni ljudske naklonjenosti.

Združenje je trgovcem v prid, kakor bi bilo delavcem, če se bi organizirali v protektiranje svojih koristi. Slovenski trgovci v Clevelandu delavskemu gibanju v večini niso naklonjeni. V svoji zmoti mislijo, da je delavsko gibanje nekaj slabega in nevarnega. Ne razumejo, da čimboljše bi se godilo delavcem, toliko več prometa in koristi bi imele od tega tudi prodajalne.

To, da trgovci podpirajo cerkve, delavstvu ni v korist. Tu

John Metelko, O. D.

Preiščemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1656 WEST 22ND ST.
4:30 — 6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440

Anton Zornik

HERMINIE, PA.
Trgovina s mehanim blagom.
Pedi in pralni stroji na posebnost.
Tel. Herminie 2221.

spodarsko gibanje, ali v tej deželi "individualizma" in pomankanja kolektivne miselnosti je še vedno v povojih. Tendence gospodarskega razvoja pod kapitalizmom je združevanje. Namesto tisočih malih samostojnih trgovin so nastale milijonske korporacije, katere imajo trgovine širom dežele. Vzlic boju, ki ga vrše proti njim mali trgovci, se chain sistemi in departmet trgovine jačajo in izpodrivajo lastnike malih prodajalen.

V boju proti trgovskemu monopolu velekapitala bi si ljudstvo lahko izdatno koristilo le s kooperativami. Ljudje, ki kupujejo, bi morali biti tudi lastniki prodajalen. S to tendenco so nastala konzumna društva, in eno teh se je leta 1913 ustanovilo tudi med Slovenci v Clevelandu. Med začetnimi pionirji je bil meni dobro znani Martin Pogorelec, ki si je dobil izkušnje v zadrugištvu že v starem kraju. Zadrugi v Clevelandu so določili tedaj \$5,000 kapitala in delnicam ceno \$20. V odboru takrat je bil med drugimi tudi John Grošl, ki je danes predsednik slovenske zadruge. Svojo prvo prodajalno so otvorili na E. 152nd cesti. Služila je za bazo širjenju zadruge, zapopadeno v tem, da je otvarjala v raznih delih slov. naselbine podružne prodajalne. Sia je skozi težke preizkušnje, kajti mnogi ljudje so jo sprejeli nezaupno ali pa brezbrizno, trgovci pa so se je zbal in ji napovedali velik konkurenčni boj.

Tudi trgovine, ki prodajajo na debelo, zadrugam miso naklonjene in so jim delale že velikokrat obetne ovire. Skupini zavednih zadrugišnikov pa gre priznanje, da je njihova prodajalna težkoče premostila in se v svojem domu znatno povečala.

Eno prodajalno (št. 3) ima ta zadruga tudi na St. Clairju, toda med odjemalci nima toliko opore, kakor bi bilo v njih interesu potrebno. V tem delu mesta je samo šest članov zadruge, kar je zelo malo. Zadruga bi mogla uspešno tekmovali in nuditi odjemalcem prednosti samo tedaj, če bi ljudje svoje potrebščine kupovali v njeni prodajalni, ako pa ji ne dajo toliko prometa, da bi z lahkoto pokrivala upravne izdatke, je potisnjena na neugodno mesto. Dobro bi bilo, če bi delavci o tem veliko razmišljali, da si bi našli pravilne odgovore na vprašanje, "kje in kako si lahko najbolje koristimo?"

DOBER VZGLED.

Daj dober vzgled drugim s tem, da postaneš aktiven član delavske organizacije.

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij

JANUAR.

CHICAGO, ILL. — V soboto 2. januarja velika maskarada soc. organizacije okraja Cook v Ashland avditoriju.

CLEVELAND, O. — Dramski odsek kluba št. 27 JSZ. vprizari v nedeljo 31. jan. Gorkijevo dramo "Na dnu".

FEBRUAR.

BRIDGEPORT, O. — Priredba kluba št. 11 JSZ na pustno soboto 6. februarja.

WEST ALLIS, WIS. — Domača zabava kluba št. 190 JSZ. v Kraljevi dvorani v soboto 6. februarja.

CHICAGO, ILL. — Dramska predstav kluba št. 1 v nedeljo 7. februarja v dvorani ČSPS.

MAREC.

CANONSBURG, PA. — Konferenca JSZ. za zapadno Penno v nedeljo 27. marca v dvorani druš. Postojnska Jama SNPJ.

CHICAGO, ILL. — V soboto 2. marca prireditve kluba št. 1 v dvorani SNPJ. Varijetni spored izvajajo angleški odsek kluba.

APRIL.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 24. aprila koncert "Save" v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 10. aprila koncert "Zarje".

MAJ.

MILWAUKEE, WIS. — Prvomajska proslava kluba št. 37 JSZ. v nedeljo 1. maja v S. S. Turn dvorani.

CLEVELAND, O. — Dne 1. maja prvomajska slavnost v Slov. nar. domu.

(Tajnike klubov prosimo, da nam sporočijo datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM

Sejo kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega odseka prvi torki septembra in novembra, drugega pa skupaj s klubom v avgustu, oktobru in decembru. Ure iste. Mladinski angleški odsek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodrugi in sodruginje, agitirajte in pridobivajte novih članov in članice klubov ter novih naročnikov našemu glasilu Proletar. V organizaciji in izobrazbi je naša moč.

Kako izdelate pristni grozdni sok vam pove knjiga

"KLETARSTVO" SPISAL

Bohuslav Skalicky.

(S 85. slikami.)

Najboljši opis in navodila kako ravnati z grozdom.

Cena \$1.75

Naroča se v KNJIGARNI PROLETARCA

3639 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

PRESEDNICA VINCENCIEVE DRUŽBE

Povest o hinavski pobožnosti in stritih dušah. Spisal jo je Angelo Cerkenik

ŠESTNAJST drugih povesti, OSEM opisov in člankov, DVANAJST pesmi, OSEMNAJST informativnih spisov in statističnih podatkov, PETINPETDESET slik, portretov, ilustracij in mnogo drugih raznoterosti vsebuje sedemnajsti

AMERIŠKI DRUZINSKI KOLEDAR letnik 1932.

VSI, KI SO GA ČITALI, SE O NJEMU POHVALNO IZRAŽAJO.

STANE \$1. KOLEDAR JE VEZAN V PLATNO.

Za večja naročila POPUST. — Pišite na naslov:

"PROLETAREC", 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill.

Občni zbor JSPD

Chicago, Ill. — V Chicago sta dva večja stavbinska in posojilna društva, katere sta izključno slovenska. Eno ima glavni stan v osrednjem slovenskem delu, drug pa na zapadni strani v lawndalskem okraju. Inicijator obeh je bil Joseph Steblay, ki je tajnik Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva od kar je bilo ustanovljeno. Dne 21. dec. je imelo v dvorani SNPJ. občni zbor, ki je imel vzlic temu, da se je vršil na neprikladen večer, primeroma dobro udeležbo.

Predsedoval je John Zvezich, podpredsednik direktorija, ker je predsednik Frank Smith bolan. Po dosedanjih pravilih tega društva občni zbor ne voli predsednika seje. Bil je pa sprejet predlog, ki spreminja točko pravil v toliko, da voli predsednika seje občni zbor sam in sicer lahko javno z rokami, če ni ugovora, v slednjem slučaju pa z delnicami. Tudi zapisnikarja si v bodoče izvoli občni zbor sam. Na tej seji je vodil zapisnik Anton Trojar, dozdaj pa ponavadi tajnik, kar pa se ni izkazalo za praktično, ker mora tajnik mnogo posegati v razprave in dajati pojasnila.

Na občnem zboru 1930 je bil sprejet predlog, da izvolijo nadzorni odbor člani na seji. Pri teh volitvah ima vsak član le en glas neglede na število delnic. Ta način volitev nadzornega odbora je v enih stavbinskih društvih bil upeljan radkega, da tajnik bodisi sam ali skupno z direktorji ne izvoli sam sebi nadzornega odbora s pomočjo poverilnic, katere mu dajejo večino glasov. V JSPD. ni vzroka, da se bi bodisi tajnik ali direktorji branili takega volilnega sistema pri nadzornem odboru, ker nimajo ničesar skrivati a vzlic temu je nastala pri tej točki takoj po prečitjanju zapisnika prejšnjega občnega zbora dolga razprava, ki je bila večkrat zelo burna. Dotični predlog oziroma sklep je bil namreč iz zapisnika izpuščen. Tajnik je trdil, da ni bil nikoli sprejet, vsaj pravilno ne, nadzorni odbor pa je bil itak izvoljen po prej omenjenem načinu, četudi ga pravila ne dovoljujejo. Glede tega vprašanja seja ni mogla priti do soglasja. Zdelo se mi je, da je tajnik J. Steblay domneval, da se za tem predlogom skriva kak trik, toda končno so se menda vsi uverili, da je le v prid nepristranski kontroli in da ne more tajniku nihče očitati, da si sam sebi izvoli nadzorni odbor po svojem osebnem okusu. Po pomirjenju in sporazumu je sprejmenitev tozadevne točke v pravilih glede volitev nadzornega odbora predlagal R. J. Zavertnik, ki ji je prej v smislu pravil nasprotoval.

Po tem sklepu je zavladalo med zborovalci mirnejše razpoloženje, bilo pa bi vsekakor dobro, če ne bi bilo tega nesporazuma.

Termin je potokeel trem članom direktorija, namreč Fr. Smithu, Martinu Nemaniču in dr. A. Furlanu. Eni direktorji so v svojih poročilih zelo hvallili delo F. Smitha, kateri valed bolezn ni bil prisoten. M. Nemanič je blagajnik društva od začetka in je zanj veliko storil posebno dokler je imel svoj stan na 22. in Lincoln cesti. Dr. A. Furlan se je izkazal v direktoriju za preudarnega svetovaleca in v svojih nazorih je bil, kakor bi se izrazil Amerikane, "independent", zato je marsikoga neprijetno dirnilo, ko ni bil ponovno izvoljen. Na njegovem mestu je zdaj John Olip, ki ima v poslih, kakršne bo vršil že mnogo izkušenj, in je direktorij dobil v njemu dobro moč.

V marsikaterem stavbinskem in posojilnem društvu so člani direktorija le "yes-men" tajnika, ker jih je s pomočjo večine poverilnic, ki jih dobi od članov, izvoli. O direktoriju tega društva je poročal občnemu zboru tajnik Steblay, da je delal v prošlem letu zelo složno in da so drug z drugim lahko izhajali. Največ valed burnosti seje prvi dve uri seje so delničarji glasovali večinoma za Olipa, ki je bil radi omenjenih edini kandidat. Prodril je z malo večino.

Cul sem pozneje, da so po starem običaju zgovorni ljudje začeli z govoricami o "zaroti" in slično. Tako ugibanje in domnevanje društvu ne koristi, niti ne blaži nasprotstev. Eni kot drugi bi morali paziti, da ne nasledajo besedam kakega zakrknjenega razdraženca, ki svojih osebnih mrženj ne more krotiti v nobenem slučaju. Skupina, ki bi se predala brezpozojnemu vodstvu takega fanatika, bi povzročila škodo sebi in društvu v celoti.

J. S. P. D. je naša ustanova z blizu \$400,000 imovine. Dasi smo v krizi, beleži napredek v finančah. Ako si obdrži med članstvom potrebno zaupnost, bo tudi v bodoče dobro izhajalo.

Dana je bila tudi sugestija za spremenitev imena, kar bi olajšalo napredek društvu med člani drugih narodnosti. Namesto "Jugoslovansko" naj se bi imenovalo "Progress" ali kaj sličnega. Direktorji so se razen čnega s tako spremembo imena strinjali, a vprašanje so dali v odločitev občnemu zboru, kar je pravilno. Ta je bil mnenja, da je sedanje ime dobro in bo ostalo.—F. Z.

Akcija za ustanovitev zveze društev v Minnesoti

V železnem okrožju Minnesote je že dalj časa v teku agitacija za ustanovitev zveze vseh jugoslovanskih društev. Ideja je dobila mnogo ugodnega odziva in inicijatorji imajo nado, da prizadevanja ne bodo brez uspeha.

Delavske razmere so slabe. V slovenskih naselbinah po "range" se je poslednja leta veliko spremenilo, in to ne le valed depresije nego tudi vsled tehničnih metod, katere so pri kopanju železne rude odvzele delo tisočim rudarjem.

Poročil iz Minnesote je v slovenskih listih jako malo. V Proletarcu le redkokdaj vidim katerega. Včas so dopisovali

John Teran, Mr. Martz, Fr. Klun, John Kobi itd. Kobi je zelo zaposlen z deli v društvih in uniji, ali včas naj bi najde kako urico za dopis. Upam, da bodo te vrstice zdramile tudi prej omenjene, da se spet oglašijo. Jaz bi rad dopisoval, pa mi to delo ne gre dobro od rok.—Rudar.

K Likarjevi 51-letnici

Cleveland, O. — Dne 6. dec. je naš somišljenik Josip Likar v večji družbi rododnikov in prijateljev praznoval svoj 51. rojstni dan. Bil sem povabljen, toda radi prejšnje aranzme, ki me je vezala na druge opravke, se žal nisem mogel odzvati. Jos. Likar je znan rojakom v raznih naselbinah. Pred leti je živel v Chicago. Je scenični slikar. Mnogo kulis in zastorov v slovenskih dvoranah je njegovo delo. Slika tudi oglaševalne napise. Videla se niva že več let, zato sem bil snidenja z njim v Clevelandu jako vesel.—Anton Vičič.

Prehrana in vitamini

Skoro ne mine dan, da bi ne čitali ali ne slišali česa o vitaminih: tu se povdarja važnost vitaminov za prehrano človeškega organizma, tam ponujajo ta ali ona zdravila, ki vsebujejo vitamin A, B, C itd. Zato si oglejmo te sestavine, ki se nahajajo v hrani. Se važnejši kakor za odrasle, so vitamini za mladino, ki se razvija in dorašča.

Vitamin A, ki je največje važnosti za rast otrok, se nahaja v posebno velikih množinah v jajčjem rumenjaku, mleku, smetani in maslu. Vitamin B, ki učvršča živce, je zastopan najobilnejše v paradižniku, grahu, špargljih in v vseh vrstah žita. Vitamin C, ki odganja skorbut, najdemo v oranžah, citronah, paradižnikih in v zelenjavi vseh vrst, zlasti v repi. Ker pa vitamin C ob preveliki vročini razpade, je treba paziti, da uživamo navedena živila, če le mogoče v surovem stanju, a če to ne gre, jih vsaj ne smemo dolgo prekuhavati. Najnovejši vitamin D, ki je proti jaloosti, ni še podrobneje preiskan. Zelenjava je sploh najzdravješe, kar si lahko privoščimo. V spinači so kar trije vitamini, zato je nad vse priporočljiva. Naj še omenimo, da ostru začimba jedi ljudem bolj škodi nego koristi. Gospodinje naj se zato drže načela, da naj se jedi čim najmanj začini.

Pomnijo pa naj predvsem, da vrednost naše vsakdanje mesa, ampak v sočivju in prehrane ne leži v zavživanju sadiu.—on.

Razlike v cenah za mleko

Kvort mleka v Chicago stane 13c, dasi plačujejo kompanije, katere imajo monopol nad distribucijo mleka, farmerjem veliko manj. V Milwaukeeju, 90 milj od Chicago, stane kvort mleka od 9 do 10c. Razlika med čikaško in milwausko ceno znači toliko večji profit distributorjev v Chicago.

Napete razmere v Italiji

To zimo so se dogodili v več italijanskih mestih izgredi, v katerih so lačne množice navalile na trgovce z živili. Listi v Italiji vesti o takih uporih ne smejo priobčevati.

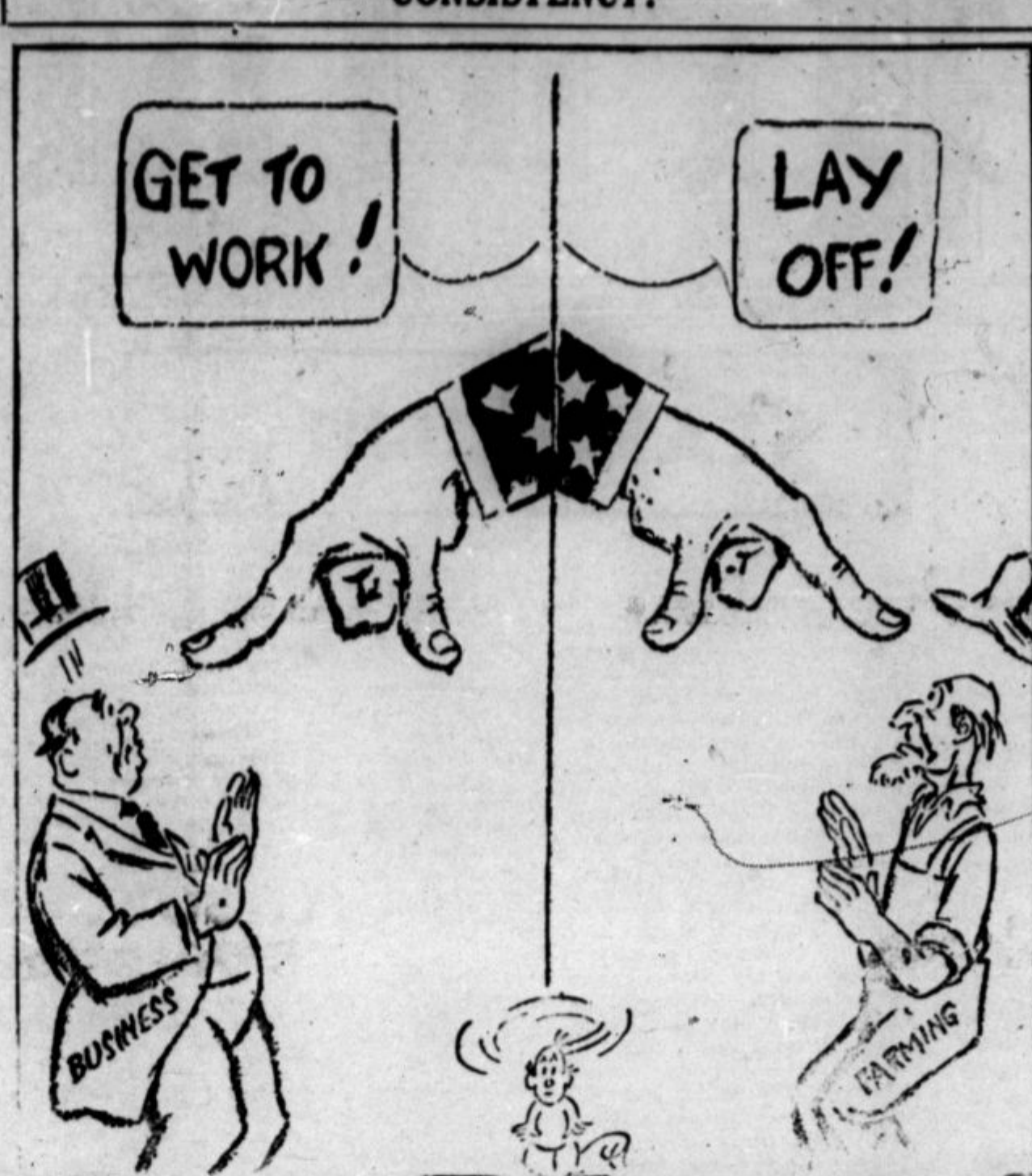
PRIREDBE PODPORNIH IN DRUGIH DRUŠTEV

JANUAR 1932.
WAUKEGAN, ILL. — Angliška igra dram. odseka SND. v nedeljo 10. jan. v Slov. nar. domu.

APRIL.
WAUKEGAN, ILL. — Predstava dram. odseka SND. v nedeljo 10. aprila v Slov. nar. domu.

Opomba: Cena objavov v tej rubriki je \$1.00 za cel čas, to je do datuma priredbe. Vabimo nadoorna in druga društva, da oglašajo svoje priredbe v tej koloni, katere bo priobčena v listu vsak teden.

CONSISTENCY!

Reports and Comments

Latrobe Views

On December 18, my parents and I attended a party sponsored by Black Lick Circle of the YPSL. About forty young people were present. The rooms of Dr. Widdowson's home, where the party was held, were beautifully decorated with YPSL emblems made by the members themselves. This circle has thirty active members. At each meeting the members prepare themselves for a short talk on some current event topic. After the speeches an "intelligence test" is given by the educational committee. This local is contemplating on having the members make speeches behind a curtain so that they will overcome their timidity. Their object is to be a group of fearless young Socialists, the type of Socialists that are Socialists everywhere and not only at home by the stove. Since this club has first class debaters, they are planning to organize a debating team. John E. Widdowson, one of the best and most eloquent debaters in Blairville High School and his brother Carl, student at the State Teachers' College, are both eager to debate. I therefore warn the Johnstown comrades because this local is contemplating to debate with you in the near future.

I presume this newspaper as well as all newspapers and organizations has its faithful ones. The most faithful is our comrade D. J. Lotrich, author of the Searchlight Column. He is known as a true and fearless Socialist. His Searchlight is a powerful one. Recently it flashed its rays into Harlan, Ky., and gave us readers a picture of bitterness and struggles of the miners in that area. We see in his column in condensed form the current events which tend to enlighten the readers on the present day evils. We hope that the Searchlight never fails.

The "American Family Almanac" for 1932 is wonderful. We have enjoyed reading the excellent stories, especially those by Ivan Jontex, Frank Tauchar and Katka Zupancich. I must also mention that we are glad to see again the "Young Americans" of Detroit on the advertisement pages of the Almanac. That is a credit to you.

Comrade Anton Turk is still greatly missed by members of the English Division JSF in Johnstown. He was one of the most active in our branch and one who wasn't afraid to let the

conservatives of Johnstown know that he is a Socialist. We hope to see his articles again in these columns.

How about the young comrades of Johnstown writing more often for this paper? If it wasn't for comrade Frances Langerholc, we wouldn't even know that our English Division of branch No. 5 JSF in Johnstown exists. Get your pen and paper and write a few lines so that we may be the companions of the Searchlight. It needs friends. Jane Fradel, Latrobe, Pa.

Good Showing

At the last meeting of the English Division of branch No. 232 JSF Barborton two new members were initiated. Our present membership is now 24. In the December 17 issue of Proletarec, comrade John Rak mis-conceived our membership, stating we have only 14 members. Today we have twenty-four.

The next regular meeting will be held on Wednesday January 6 at 7:30 P. M. at 2166 Manchester Rd. Several members are going to give talks and after the meeting entertainment will take place. All members are asked to be present that night and to invite their friends and have them join our English Division. We are expecting to have with us that night comrades Olga Vehar and Rosalee Kodric from Cleveland.

West Virginia Miners in Political Revolt

A conference of members of the West Virginia Miner's Union, led by Frank Keeney and Brand Scott, has just decided to call a convention to form a state wide labor party the middle of January.

Amicus Most and Murray Baron, National organizers in the state for the Socialist party, urged affiliation with the Socialists because a national organization was needed. They were enthusiastically received.

A. J. Muste urged no affiliations, but a policy of "watchful waiting" so that the party might become part of a "movement that is likely to spring up throughout the country within the next few months."

The question of affiliation will be decided upon at the January convention, when Muste and Norman Thomas will present their points of view.

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration,

SUBSCRIBE TO

THE MILWAUKEE LEADER

The only English Socialist Daily in America
540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis.

SUBSCRIPTION RATES:

One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

"Little Library of Socialism" Now Ready

Chicago.—The twenty "little blue books" in Socialism, over which some of the world's most eminent Socialists have been working for the past year, is now ready for distribution.

Each booklet is complete in itself, taking up some one phase of Socialist history, philosophy or program. Each is written by an outstanding authority in the field covered. In four cases, authors outside of the United States were chosen because of their superior grasp of the subjects treated.

Titles and authors of the series are: "Socialism and the Farmers' Problem", Algernon Lee; "Socialism and Culture", Upton Sinclair; "Why I am a Socialist", Heywood Brown; "Socialism and the City", Daniel Hoan; "Will Socialism End the Evil of War?", Devere Allen; "Socialism and Communism", Norman Angell; "Pioneers of Socialism", McAlister Coleman; "Incentives Under Socialism", G. D. H. Cole; "Socialism and the Trade Unions", James O'Neal; "Current Objections to Socialism Answered", John M. Work; "The Socialist Goal", Fred Henderson; "The Betrayal of the Workless", McAlister Coleman; "Can Socialism Prevail in

Twenty "little blue books" by leading Socialists on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM ONLY \$1.00!

Socialism and the Farmers' Problem.....	ALGERNON LEE
Socialism and Culture	UPTON SINCLAIR
Why I Am a Socialist	HEYWOOD BROWN
Socialism and the City	MAYOR DANIEL W. HOAN
Will Socialism End The Evil of War?	DEVERE ALLEN
Pioneers of Socialism	MCALISTER COLEMAN
Incentives Under Socialism	G. D. H. COLE
Socialism and the Trade Unions	JAMES O'NEAL
Current Objections to Socialism Answered	JOHN M. WORK
The Socialist Goal	FRED HENDERSON
The Betrayal of the Workless	MCALISTER COLEMAN
Can Socialism Prevail in America?	JAMES O'NEAL
Forces Working for Socialism	PAUL BLANSARD
Organizing the World for Socialism	CLARENCE SENIOR
Socialism and Individual	NORMAN THOMAS
Socialism and Women	MARION PHILLIPS
The Practical Accomplishments of Socialism	MORRIS HILLQUIT and NATHAN FINE
The Practical Program of Socialism	HARRY W. LAIDLER
The Political Philosophy of Socialism	MORRIS HILLQUIT

This set can be purchased only from the Socialist Party. Just write your name and address on the margin below of this add, cut off and mail with remittance to

SOCIALIST PARTY OF AMERICA
549 W. RANDOLPH ST. CHICAGO, ILL.

British Labor Mobilizing for Huge Drive

"A million new members, and power" is the slogan that the Labor party has adopted. Ringing messages to all members and sympathizers are going out from Arthur Henderson, leader of the party, and W. M. Citrine, secretary of the Trades Union Congress.

"No organized worker has fulfilled his whole duty unless he joins the Labor party," Citrine said, "just as no party member has completed his duty unless he joins a trade union."

"The political and industrial movements are not rival, but complementary organizations, serving a common purpose, and our loyalty to both is demanded."

The first details of the campaign have just been sent to 3,500 local secretaries. The whole country has been divided into 30 regions, with a Saturday afternoon conference to inaugurate a fortnight's membership drive in each area. Over thirty thousand local parties, women's sections, leagues of youth, and trade union branches have been invited to send delegates to these conferences. Seven million labor voters will be called on personally in a door to door canvass.

"Politically there is ground to be made up and a strong enemy to fight," Citrine said. "Industrially, the New Year will bring problems calling for ever greater trade union strength."

Our Regular Meeting

Members of the English Division of branch No. 1 JSF. Chicago are urged to attend the next regular meeting on January 14 in the lower SNPJ Hall. Comrade John Kopach has prepared to lecture on "Socialism Explained" with a general discussion to follow. We cordially invite comrades from the senior branch as well as all friends and sympathizers to attend our meetings and participate in the discussions.

John Rak, Sec'y.

Gladiators are used for heating houses.

A molecule is a girlish boy.

To broaden your knowledge of the Socialist and Labor movement, read

The New Leader OFFICIAL ORGAN, S. P.

7 East 15th Street, NEW YORK CITY, N. Y.

One year \$2, half year \$1, three months 75c.

Would War End Slump?

The talk in the street is that no one knows what caused the present depression, but that a new war would bring back prosperity.

Lies, lies, lies!
Socialists and others predicted the disaster that would inevitably follow the flouting of the laws of humanity by financial, economic and political rulers. It is well known that the collapse was due to selfish competition and unjust monopolization of natural resources. The processes by which wealth has been concentrated in the hands of a few have been understood and explained.

The mad rush for profits induced employers to introduce machinery to supplant human labor. The railroads employed 184,772 fewer men in 1929 than in 1913 though their business had doubled. Other industries adopted labor-saving devices; unemployment naturally followed. Robots spend nothing in the stores, create no demand for goods, ride on no trains; they are strikebreakers scabbing on workers; profitable for particular corporations but reducing the buying power of the nation.

Most of the unjust practices of the money-mad have been supported by the government at Washington. If there had been no worldwide depression business would have come to grief under American financial dictatorship, speculation, manipulation and deception.

There is ample money in the world, ample food and resources for comfort and enjoyment. The depression has come because production, distribution and consumption have not been equitably adjusted.

Another war might bring temporary prosperity, but would add heavier debts to an overburdened world, resulting in greater disaster, or even the end of civilization.

—The Arbitrator.

Socialism in Texas and Kansas

Texas still has the best open forum movement of any state I've seen. The interest in Socialism is deeper and more intelligent than it was two years ago. There is no organization corresponding to the interest—a matter in which, alas, Texas is not unique. I attended somewhat encouraging organization conferences in Houston and Waco. In many cities in Texas and elsewhere, properly chosen and trained organizers could get far. They would have to know local conditions, understand the terrible problems of tenant farmers as well as of industrial workers, talk the American language, avoid an overdose of Socialist theology, but be sound Socialists who can make clear the difference between Socialism and the kind of revived Jacksonian democracy which Governor Murray of Oklahoma is trying to pull off.

This goes for Kansas and lots of other states as well as Texas. A present Kansas is feeling the reviving influence of Haldeman Julius's activity. His "Freeman", edited by Fred Warren, is attracting wider influence. It's a lot better stuff for Kansas—and the rest of the states—than the pabulum furnished by the famous "goat gland" Dr. Brinkley, almost elected governor, on a platform of promising something for everybody including putting lakes in every part of Kansas.

To take advantage of this revived interest and push organization is our main job. In this matter the national party has fallen down in the face of difficulties and above all poverty—but difficulties we can and must surmount. The main job of the next convention must be with more vigorous and effective action on a planned national strategy.

—Norman Thomas.

Public Concerns

Every man should be a Socialist who believes that the public has a greater interest in public concerns than any private person. What are public concerns? The nation's railroads are public concerns. The nation's electric power industries are public concerns. The nation's food industries are public concerns. All of the large-scale industries upon which the nation's life depends are public concerns.

The plan of Socialism is that these industries shall be owned by the public for the common good. Only under such a plan of public ownership can the industries be run steadily, keeping all the workers employed and giving them the full value of what they produce.—The American Freeman.

Seeing what an awful scare a few thousand hunger hikers threw in the White House, we just wonder what would have happened if the Pope had been among them.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J. LOTRICH

With the increasing activities of the Socialist party and its various units necessarily comes a demand for more funds. Our units must undertake every conceivable means to raise sufficient funds to keep working. Without money very little could be accomplished. The workers have very little to contribute, and we do not have wealthy members so we are continuously pressing for funds. We in Cook County, have the good fortune of having an able secretary and the united support of the Forward an influential Jewish daily which is sponsoring a massive mask ball on January 2, at the Ashland Auditorium, the entire proceeds to be directed into the Cook County Socialist treasury. We should all be happy in this unit and assist to make this mask ball a grand affair, an annual money raising event. The only trouble is that too many of our comrades take this undertaking too easily. We know that everybody cannot be in the front lines of "go-getters". Some hunt gifts, distribute literature, write, talk and sell tickets and give every spare moment of time to make the affair a success. Many do nothing at all. But if you folks will just attend, on Saturday, January 2, we will be satisfied. Tickets are 50 cents in advance, including wardrobe; 75 cents will be charged at the door. Buy your tickets at the offices of Proletarec, 3639 W. 26th Street.

Socialist Club No. 1 of the Yugoslav Federation is promoting a New Year's Eve dance for the benefit of Proletarec. It has been an annual event with our club for many years therefore, it is novel only in that the net proceeds will be turned over to our paper. We learn of many young folks who will be with us on Thursday evening December 31, at the Lawndale Masonic Temple. As customary, the elders are generally well represented so we look forward to a good reception from their side too. This New Year's Eve affair will afford a good opportunity to sell tickets for the County Mask Ball. Our people are urged to buy tickets from our members because a portion of the price will be our premium. There we have it, two grand events, New Year's Eve and January 2. Patronize both of them.

On December 21 the Yugoslav Building and Loan Association held its annual meeting. Many of our members are stockholders in this organization so many of them were present. There is nothing wrong with the Association except that the depression has cut the income considerably. But that is true of all financial institutions. To me, it seemed, as if a heavy atmosphere prevailed just prior to the session, and no doubt, such was the case for a good portion of the session too. The feeling was eradicated before the meeting adjourned. When we attend such meetings it is always with a determination of trying to help in the work of building the Association even if a few purposely misconstrue our intentions. We want to make our investment more secure. We want to make our position more clear by saying that any proposals made are so done to make the wall of security and guarantee firmer. Investors have such a right and they have a right to expect the governors and directorate to cooperate with the investors in attaining every such right. We have no other purpose. No other claim.

Too often other aims are hidden behind the governing factors of an investment institution. There, for instance, is the cry, of the jobs, selfish as it is, but true, nevertheless. Such people can bring about the unpleasant atmosphere which does more harm than good and which causes investors to hesitate in placing their money in such institutions. No one has greater opportunities, no one can do more, to spread a feeling of friendliness and confidence among the investors than the directorate of such an institution, and yet, no one can do more harm and damage than the clumsy and ill-mannered acts of such a body. It is a thoughtful body that is wise.

Students in Civics are writing to the Mayor of Milwaukee, Comrade Daniel W. Hoan, for explanation why Milwaukee has a four million dollars surplus in its treasury after all the bills have been paid, while practically all other large municipalities are on the verge of bankruptcy. We learn that letters are pouring into the office of Milwaukee's Mayor from every corner of the States and from students and professors to political leaders and economists. We rejoice

with Mayor Hoan as he says that it is a good sign when young people inquire and learn the reasons for Milwaukee's enviable position. We hope Mayor Hoan tells them that honesty and service brought about by Socialism are responsible for the merits of Milwaukee's system. And you comrades, spread this message; let the workers learn what Socialism was able to do in Milwaukee so that it can be applied to other cities. Don't just read this notice and then pass it as another matter of fact. It is worth spreading. Use it especially now when the cities are in such a disastrous financial predicament.

Socialist Club No. 1 J. S. F. held its annual meeting last Wednesday night and re-elected Comrade Peter Bernik its secretary-treasurer for another year. Upon receipt of a communication from Detroit it was agreed to stage a debate among the senior representatives of our club and club No. 114 Detroit.

We have hope that the New Year may be better than the old. What it will bring we do not know. If we all had health, happiness and a job it wouldn't be so bad because from all that we should be able to teach the people to establish their political existence. Not having happiness because there are no jobs and being only half healthy it is in order to hope that all the readers may have work during the coming year. Health and happiness will come with the privilege to work.

Members of the Yugoslav Socialist Federation are to ballot upon the seat of our Convention in May 1932. Balloting takes place during and including Jan. 1, to Feb. 12, 1932. Mayor Hoan of Milwaukee saw fit to personally invite our Federation to that city. In the wake of all the publicity the Milwaukee Socialist administration is receiving it might tend to be the ideal place for Socialists to gather. However our members must choose between Milwaukee, Cleveland and Canonsburg. We know that Cleveland is probably the most central point for our convention and the expenses might be a trifle less than for either of the other two cities. Canonsburg, too, offers a vast field in which we can make ourselves more permanent. The members are urged to vote according to their best judgment; do not neglect to cast your ballot.

For Home Study

Lady of House: "No. We don't want no books, nor we don't want no calendars. We don't want no nothing."
Hawker: "How about a cheap grammar?"

PUNISH BOTH

After the elections in Great Britain came the elections in our own country. One can derive from them more amusement than enlightenment.

We have been true to our tradition of moving, with almost pendulum-like automaticity, from one dominant party to the other. Having given Hoover the largest vote ever received by a Republican candidate for president, we are now deserting him and swinging back to the Democratic party. The elections last November were only for local and state officers. But the swelling Democratic tide carried away from the Republicans congressional victories in the elections to fill vacancies. We are true to tradition and habit.

What happened in the past three years to overthrow the idol of 1928? The economic depression. In 1928 the Republicans were triumphantly returned to power because "they gave us prosperity"; in 1931 we carry their political enemies, the Democrats, on our shoulders, because under the Republicans we are having hard times. Did Grover Cleveland or Woodrow Wilson—the only two Democratic presidents since the Civil War—give us prosperity? No. They, too, "gave" us depression. So we punished the Democrats and went back to the Republicans.

The present crisis is not political. It is economic. In the economic life the Republicans and the Democrats are one. They are equally responsible for the economic mischief they have wrought. If punishment is in order, both parties should be punished.—The Advance.

WHAT EXCUSE IS THERE FOR POVERTY?

The world is rich in resources. Science has unlocked the doors to nature's treasure house—and it is unlocking more doors each day. Modern machinery is immensely productive and its productivity is increasing swiftly. Labor can create a thousand times more wealth than it created a hundred years ago.

Is there any excuse for poverty in this world?

None whatever. Poverty is the result of a crazy system of private ownership, which enables a few to amass huge fortunes, wrung from the labor of the common people. Fair distribution, according to the just principle of service, will enable all of us to enjoy plenty in this world of plenty.—The American Freeman.

A Whole Menagerie

Billie—My dad is a Elk, a Moose, a Lion and an Eagle.
Bobby—How much does it cost to see him?

DEMOCRACY

We are in for democracy. Democracy's machinery is incidental. Some of today's accepted machinery is breaking down. Fascists and Bolsheviks believe the thing itself is doomed along with its broken-down devices. I think they have another guess coming. Whatever Mussolini and Stalin may do for Italy and Russia, they do not appear to be inspired leaders for the American commonwealth. It seems clear that we must make democracy work.

Compulsion is not, however, the final appeal. Rather, intelligent enthusiasm for the project is the word. Analysis of any situation where democracy has shown incompetence seems to me so palpably to reveal correctible defects in the social mechanism employed that despair of the democratic principle becomes sheer muddling and folly. Intelligence and conscience will bring democracy through. Without these what hope can any program offer?—Joseph Ernest McAfee, in Unity.

IF

If it wasn't that people who work hardest didn't live the hardest, and

If those who do the least didn't get the most, and

If those who do the most didn't get the least, and

If folks were as ready to give pleasure as they are anxious to give pain, and

If some people were worried as much about their neighbors' bread baskets as they are about their souls, and

If governments spent as much bringing civilization to their own people as they are bringing it to other people, and

If men loved their neighbor as they love his ass, ox, wife, maid-servant, and bankroll, and

If people got as he't up over murdering millions as they get over one murder, and

If Christians practiced what they profess and professors taught what they know and politicians kept what they promise,

I'd say this would be one helluva fine world.—The American Guardian.

'N Then Some—

A colored man, sentenced to the penitentiary, was visited by a sympathetic friend.

"Ben," said the friend, "am it true dat you all is sentenced foh life?"

"No," said Ben, "jes' from now on."

Go to the Head!

Teacher—Now, Johnny, what did Caesar exclaim when Brutus stabbed him?
Johnny—Ouch! — The Pathfinder.

"Revolutionary Tactics"

Now and then one comes across and old phrase that had its origin in the anarchism of the eighties and nineties. It then passed into the syndicalist movement and then into the Socialist movement. One hears "revolutionary tactics" although there never has been and never can be such a thing. Tactics refer to methods of getting results and as methods, whatever form they may take, can be adopted by any group or movement and for any purpose they are neither revolutionary nor conservative.

Communists talk of civil war as "Revolutionary tactics" but Fascists urge civil war and they serve reaction. The same confusion occurs with reference to secret organization, political action, and work in parliamentary bodies. Anarchists and syndicalists oppose the last two methods on the ground that they are not "revolutionary tactics". Armed insurrection is often supported as a revolutionary method despite the fact that throughout much of Latin-America every adventurer with an itching palm who seeks power for himself and for reaction adopts this method.

The aim of a movement alone determines whether it is revolutionary, conservative, or reactionary, no matter what the method may be of trying to realize that aim. If the aim is the overthrow of capitalism and the emancipation of the working class it is a revolutionary movement. That movement may make mistakes in the employment of methods but its aim gives it its distinction, not the method or methods it may employ.

The same reasoning applies to Fascism and all other forms of reaction. Their aims make them reactionary. The Hitler gang does not become less of a reactionary organization because of its election of Deputies to the Reichstag nor does it become more reactionary when its hoodlums ignore the Reichstag and run amuck in the streets with clubs and guns. Fascism is anti-revolutionary and anti-working class no matter what method it employs.

All this was threshed out years ago in the Socialist parties of the world but it bobs up now and then. Finally, it may be observed, that what some mistakenly call "revolutionary tactics" often gives an excuse to the ruling classes to venture upon reaction against the working class. Keep the aim in mind and adapt our methods to changing capitalism, but let us never mistake the methods for the aim. That would be to place the cart before the horse.—J. O. in The New Leader.

Freezing Assets

Much is heard about the frozen assets lying around in banks. Nothing is said about the freezing assets standing around in streets. So here is goes.

There are ten million unemployed in the land of the free and the home, etc. Each of them cost the country, his parents, or somebody \$6,000 to raise and educate.

Ten millions times \$6,000 makes sixty billions, or sixty thousand million dollars. Now the sixty billion dollars invested in these ten million unemployed are frozen assets and they are freezing assets.

Working at five dollars a day, these ten million freezing assets would earn.

\$50,000,000 a day,
\$500,000,000 in ten days,
\$5,000,000,000 in 100 days,
\$15,000,000,000 in one year of 300 working days.

Fifteen thousand million dollars distributed among the ten million unemployed would buy up and prepare for consumption all the cotton, wool, hides, wheat, meat, fruit, and what-not that is cluttering up our farms.

Fifteen thousand million dollars distributed among our farmers would pay for all the shoes, clothing, bedding, roofs, fuel, furniture, machines, autos, radios the freezing assets could have turned out.

Well, why isn't this done? It isn't done, brother and sister in imbecility, because we have permitted a few thousand plutocrats to own and control the means by which the labor of the nation is converted into subsistence, because they already have more subsistence on hand than they can sell at a profit. Put in another way, we, the great and intelligent American people, still own our bodies. It is only the heart, veins, and arteries that supply the organs of the body with the juice called blood that do not belong to us any more. Otherwise, all is lovely. — The American Guardian.

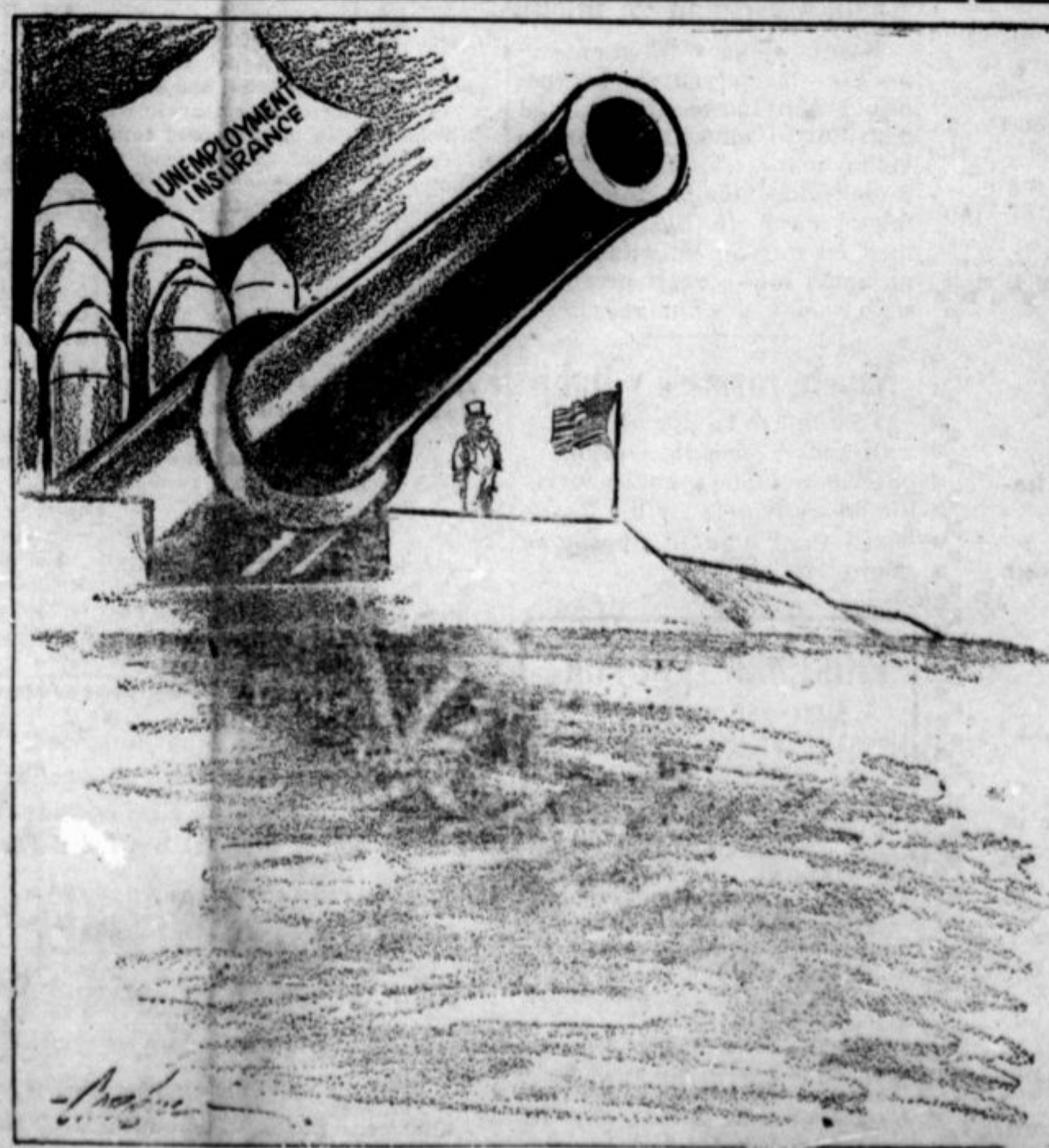
Your Body

Most of us really know more about our automobile than we do about our body. You know that if you put water into the gas tank your car will not run. You know what kind of gas to use; you know where to put water and oil; you know about its ignition and all of that—but you don't know half that much about your body.

Which is more important, your body or your car? If you car breaks down altogether you can buy another if you have the money, but money or no money whoever heard of anyone buying another body. It cannot be done.

When you disobey Nature's laws there is no forgiveness. You cannot be fugitive and escape punishment—you must pay the penalty in suffering, disease and an early death. So it is up to you to know yourself, study, find out how to take care of the body so as not to interfere with the normal order of its natural processes.—Humanity.

IF WE ONLY HAD THAT GUN

(Reprinted from The Milwaukee Leader.)